

LANDSORGANISASJONEN I NORGE



PROTOKOLL

Ekstraordinært representantskapsmøte
14. mars 1989

PROTOKOLL

Ekstraordinært representantskapsmøte

14. mars 1989

	Side
Åpning og konstituering	3
Sakliste punkt 1 - Styrets beretning	6
Leiar	6
Protokoll fra forhandlingsmøte	13
Statsministerens brev av 20. februar 1989	18
Protokoll fra forhandlingene i staten	20
Debatten	22
Votering	32
Sakliste punkt 2 - Stortingsvalget 1989	33
Forslag til uttalelse fra Representantskapet	34
Debatten	35
Votering	45
Avslutning	46
Navneliste	47

PROTOKOLL

Stortingens representantskap
14. mars 1989

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Åpning og konstituering	5
Saklistas punkt 1 – Tariffrevisjonen 1989	6
Leif Haraldseths innledning	6
Protokoll fra forhandlingene mellom LO og NHO	13
Statsministerens brev av 26. februar 1989	18
Protokoll fra forhandlingene i staten	20
Debatten	22
Votering	32
Saklistas punkt 2 – Stortingsvalget 1989	33
Forslag til uttalelse fra Representantskapet	34
Debatten	35
Votering	45
Avslutning	46
Navneliste	47

TALERLISTE

	Side
Bakken, Syver	23
Christiansen, Bjørn	36
Fedje, Elvy	37
Frøysland, Rolf	28
Grønningsæter, Arne	35
Haraldseth, Leif	5-6-29-33-38-45-46
Hendricksen, Jardar	22-29-39
Høgberg, Dag	39-43
Ingvaldsen, Arnulf	24-43
Knapp, Ole	22-27-29-31-32-33-35-43-45
Langbråten, Arnold	27
Lindrupsen, Olav	44
Moe, Peter A.	40
Nilsen, Gunnar	25

Landsorganisasjonen i Norge

holdt *ekstraordinært representantskapsmøte onsdag 14. mars 1989* på LOs studie- og konferansesenter Sørmarka.

Møtet ble åpnet kl. 11.00 av LOs leder, *Leif Haraldseth*, som på vegne av Sekretariatet ønsket Representantskapets medlemmer og innbudte gjester hjertelig velkommen.

Haraldseth henviste til at innkallingen til representantskapsmøtet ble sendt 7. mars, og spurte om noen av Representantskapets medlemmer hadde merknader til innkallingen.

Det framkom ingen merknader til innkallingen, og *møtet ble erklært for lovlig satt*.

Fra Sekretariatet forelå følgende forslag til

SAKLISTE

1. Tariffrevisjonen 1989
2. Stortingsvalget 1989

Det framkom ingen merknader til forslaget til sakliste, som ble *enstemmig godkjent*.

Følgende FORRETNINGSORDEN ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige.
Informasjon til pressen tilrettelegges av LOs informasjonsavdeling.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag, begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.

4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.

5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt vedtakene.

SÅ FREMT REPRESENTANTSKAPET IKKE FORLANGER PROTOKOLLEN OPPLEST, GIS SEKRETARIATET FULLMAKT TIL Å GODKJENNE PROTOKOLLEN.

Leif Haraldseth viste til dokumentene som dels var sendt ut på forhånd og dels utlagt på representantskapsmedlemmenes bord.

Til sak 1 på saklista: Forhandlingsprotokollen mellom Landsorganisasjonen og Næringslivets Hovedorganisasjon, liste over overenskomstområder med lokal tilpasning, Statsministerens brev til partene av 26. februar 1989, samt forhandlingsprotokollen i staten. Det forelå også et forslag fra Sekretariatet til uttalelse i forbindelse med kommuneoppgjøret.

Når det gjaldt sak 2 på saklista – Stortingsvalget 1989 – forelå det et forslag fra Sekretariatet til uttalelse som konkluderte med et forslag til bevilgning.

Leif Haraldseth foreslo *Ole Knapp* som dirigent for møtet.
Dette ble enstemmig godkjent.

Saklistas punkt 1:

Tariffrevisjonen 1989:

Leif Haraldseth holdt følgende innledning om «Tariffoppgjøret 1989: Krav og resultater»:

«– Vi er samlet for å ta stilling til resultatene av årets tariffoppgjør. Vi har kommet fram til enighet med våre motparter. Det gjelder først og fremst i oppgjøret med Næringslivets Hovedorganisasjon i privat sektor og Staten i offentlig sektor. Vi har også kommet fram til anbefalt avtale i varehandelen og DKT, for å nevne et par andre viktige områder.

Kommuneoppgjøret

Det er derimot med stor overraskelse, og en god porsjon harme fra vår side, vi registrerer at arbeidsgiverne i kommunesektoren

midt i en avtaleperiode vil bryte prinsippet om felles lønnsregulativ i stat og kommune. Vårt krav i kommuneoppgjøret er helt i samsvar med Representantskapets vedtak 22. februar. Kravet er nå å oppnå det samme som ansatte i Staten. Tilbudet fra Kommunenes Sentralforbund er uakseptabelt slik det foreligger. Det har en fordelingsprofil som innebærer at de med høy lønn får mest. På toppen av regulativet gis det over 3 000 kr. mer enn i bunnen. Det er resultatet av AFs prinsipper, som tydeligvis har fått gjennomslag hos arbeidsgiverne i Kommunenes Sentralforbund.

Representantskapet må etter vår mening klart gi uttrykk for støtte til LOs forhandlingssammenslutning i kommuneoppgjøret. I Sekretariatets forslag til uttalelse, som er lagt ut på representantenes plasser, ber vi bl.a. også Regjeringen gjøre hva den kan for fortsatt å bidra til å finne en løsning på oppgjøret i kommunesektoren. Forslaget til vedtak skulle ellers tale for seg selv.

Sosial profil en forutsetning

– Skal vi være med på å vise ansvar og moderasjon i inntektsoppgjørene, for derigjennom å lette omstillingene i norsk økonomi, har det vært en grunnleggende forutsetning for fagbevegelsen at oppgjørene skal ha en god sosial profil. Det har også hele tiden vært en forutsetning for å inngå et inntektspolitisk samarbeid med myndighetene i inneværende tariffperiode.

Som jeg sa innledningsvis, er vi først og fremst samlet her i dag for å ta stilling til forhandlingsresultatene der vi har kommet fram til anbefalte forslag. La meg kort få lov til å minne om den økonomiske bakgrunnen for den tariffperioden vi nå har kommet halvveis inn i.

I begynnelsen av fjoråret var norsk økonomi preget av grunnleggende ubalanser:

- Utenriksøkonomien viste store underskudd, fordi landet brukte mer enn vi produserte. Nøkternhet, moderasjon og kløkt var nødvendig.
- Høyere pris- og kostnadsvekst i Norge enn hos våre handelspartnere gjorde at vi tapte konkurranseevne og markedsandeler både hjemme og ute. Vi holdt på å sage over den greina vi satt på.
- Omstillingene i næringslivet gikk tregt.

Bedret utenriksøkonomi

Det året vi har bak oss viser derimot en gunstig utvikling på sentrale områder. Underskuddet i utenriksøkonomien ble langt mindre enn ventet. De siste anslagene for 1988 viser et underskudd

på 13 milliarder kr. I Representantskapet i februar sa vi at de siste anslagene for underskuddet i inneværende år var satt til 5 milliarder kr. Norges Banks siste anslag derimot, som ble presentert i slutten av forrige uke, går nå i retning av et overskudd på 7 milliarder kr. Vi har med andre ord raskt beveget oss i retning av balanse i utenriksøkonomien, og det gir oss økt handlefrihet i den økonomiske politikken på hjemmebane.

Priser og renter går ned

Når de gjelder utviklingen i priser og kostnader har vi nærmest kommet i mål. Mens prisene i andre land stiger, er prisstigningen her hjemme avtakende. Vi har i dag en lavere prisstigningstakt enn våre handelspartnere. Vi nådde ikke målet på 5% i desember, men med prisindeksen som ble offentliggjort fredag er vi under. Fra februar 1988 til februar i år steg prisene med 4,9%.

Og når vi nå vet at lønnsveksten i år forventes å bli lavere her hjemme enn hos våre handelspartnere, får vi et pris- og kostnadsbilde for norsk økonomi som er det motsatte av hva vi har vært vant til på hele 80-tallet.

Også renteutviklingen går i rett lei. Differansen mellom rentenivået ute og her hjemme er nå, slik vi vanligvis måler det, ned mot 1%.

Det er nå avgjørende at forbrukerne og næringslivet får full uttelling for et redusert rentenivå. Myndighetene må sørge for at bankene følger etter, noe den siste rentenedsettelsen faktisk tyder på.

Vi har nå gode muligheter for å få til vekst i de konkurranseutsatte næringene. Fortsatt rentenedgang kan bidra til å stimulere investeringer i næringslivet. Lavere rente slår også direkte ut i reduserte bokostnader, og vil for mange av oss gi vel så stort bidrag til kjøpekraften som lønnsøkninger.

Arbeidsløsheten uakseptabel

Da vi skulle forberede forhandlingene i år, var situasjonen derimot vesentlig forandret i negativ retning på et viktig område. Jeg tenker selvsagt på situasjonen i arbeidsmarkedet og den kraftige økningen i antall arbeidsledige, til et uakseptabelt nivå for oss.

I Representantskapets uttalelse om arbeidsløsheten het det bl.a.:

«Landsorganisasjonen kan aldri godta arbeidsledighet som en salderingspost i den økonomiske politikken. Regjeringen må føre en politikk hvor full sysselsetting er overordnet et hvert annet mål. Under den forutsetning vil fagbevegelsen gjennom sin inntektspolitikk fortsatt medvirke til å trygge arbeidsplassene.»

25-punkts program mot ledigheten

Representantskapet sa også at samfunnet må ha redskaper til å styre utviklingen om vi skal oppnå full sysselsetting. Friemarkedsmekanismer er ingen garanti for full sysselsetting. Sekretariatet konkluderte med at situasjonen i norsk økonomi gir grunnlag for aktive strakstiltak, offentlige sysselsettingstiltak og tiltak som skaper vekst. Uttalelsen munnet så ut i et 25-punkts program for økt sysselsetting.

Forhandlingene i privat sektor

Med bakgrunn i de vedtak som ble fattet i Representantskapet 22. februar, var utgangspunktet for forhandlingene med NHO følgende:

- En alvorlig sysselsettingssituasjon.
- En reguleringsbestemmelse for 2. avtaleår, som bl.a. henviste til avtalens inntektspolitiske målsetting, hvor partenes siktemål også for 1989 var å bidra til en lavere prisstigning og kostnadsvekst.
- Representantskapets vedtak om at hovedsiktemålet med årets lønnsregulering måtte være å bevare kjøpekraften for midlere og lavere inntekter og at konkurranseutsatte næringer skal være lønnsledende.

I de forhandlingene med NHO som fulgte etter vårt siste møte fikk vi raskt gjennomslag for teknikken i dette oppgjøret: De sentrale forhandlingene skulle fastsette en total ramme for oppgjøret, iberegnet lokale tariffbestemte ansiennitets- og kvalifikasjonstillegg. Forbundsvis og lokale tilpasninger skulle skje innenfor denne rammen. Vi fikk også etter hvert gjennomslag for at det skulle gis spesielle tillegg i enkelte bransjer med bakgrunn i positiv utvikling i lønnsomhet og produktivitet.

Spørsmålet om indeksregulering, og den bestemmelsen vi har i avtalen på dette punkt, ble også tatt opp tidlig under forhandlingene. Som dere alle husker, var utgangspunktet en prisutvikling på 5%. Den ble altså 5,6%. Lønnsutviklingen for den samme periode var ifølge statistikken 6%.

Under forhandlingene la vi fram våre krav om å redusere den statistiske lønnsutviklingen med de strukturendringer vi diskuterte på siste representantskapsmøte. Vi kom da forsåvidt fram til enighet om å redusere lønnsveksten, men ikke til under 5,6%.

Vi kom altså ut av denne delen av oppgjøret uten krav om tillegg på indeksreguleringsbestemmelsen.

Statsministerens brev

Noen reell diskusjon om rammer og størrelsen på tilleggene ble det derimot ikke før Regjeringens medvirkning i oppgjøret var avklart. Statsministerens brev kom som kjent ikke før ut på søndagen. Brevet inneholdt viktige avklaringer på sentrale områder.

Regjeringen lovet en betydelig satsing for å få ned ledigheten. Den samlede effekten av den tiltakspakke som ble lovet, og som nå er lagt fram, kan bli i størrelsesorden 30 – 35 000 sysselsatte. Dette kommer i tillegg til den økte innsats av arbeidsmarkedstiltak som var innarbeidet i det vedtatte budsjettopplegget. En rekke av de tiltak Regjeringen foreslår er en direkte oppfølging av den tiltakspakke som dette Representantskapet foreslo. Dette gjelder både tiltaket «Arbeid for trygd», økt satsing i helsesektoren, styrking av lærlingeordningen, økte rammer for Husbanken og Kommunalbanken, ekstra vedlikeholdsarbeider på statlige bygg og forsering av byggeprosjekter og veiprosjekter, for å nevne noe.

Ingen lettelser i personbeskatningen

I forbindelse med overleveringen av Statsministerens brev, ble det også klart at Regjeringen ikke ville gå inn med lettelser i personbeskatningen. Dette tilfredsstilte et annet sentralt punkt for LO. Jeg minner også her om den diskusjonen vi hadde i Representantskapet i februar. Det har hele tiden vært vår holdning at lettelse i personbeskatningen som en del av et inntektspolitisk samarbeid, i praksis ikke kunne være forenlig med den størrelse og den profil på oppgjøret vi ønsket. Til sjuende og sist er det et Storting med borgelig majoritet som i tilfelle skulle vedtatt et slikt opplegg.

Reduserte avgifter

En viktig brikke i Statsministerens brev ble likevel knyttet til skatt. Regjeringen foreslo en nedsettelse av arbeidsgiveravgiften med 0,5% fra 1. mai i år og en tilsvarende senking av investeringsavgiften med 1%.

Dette var også nødvendig for å få våre motparter ut på banen.

Krav og resultater

Med Statsministerens brev på plass ble det derfor bevegelse i forhandlingene. I tur og orden fikk vi gjennomslag for viktige krav:

- De sentrale tilleggene skulle gis som like kronetillegg. Det ga oppgjøret den sosiale fordelingsprofilen vi ønsket.
- Vi fikk gjennomslag for at det skulle åpnes for lokale forhand-

linger innenfor den rammen som ble fastsatt i de sentrale forhandlingene. Dette er et viktig skritt i retning av å normalisere den lokale forhandlingsprosessen.

- Vi forhandlet oss fram til et tillegg pr. 1. april på 3 kr. pr. time, halvparten gitt sentralt, halvparten til forbundsvis eller lokale tilpasninger. Dette kronetillegget tilsvarer et bidrag til årslønnsveksten på 2,7%. Legger vi til årslønnsvekstbidraget fra lønnsoverhenget, garantiordningen og ansiennitets- og kvalifikasjonstilleggene, som til sammen ble fastsatt til 1%, blir rammen for oppgjøret i privat sektor 3,7%.

– Jeg vil her gjerne presisere at når vi på denne måten åpnet for lokale, tarifferte ansiennitets- og kvalifikasjonstillegg, så fører det til at man får en mulighet til å forhandle lokalt på og i tillegg til de kr. 1,50 som ligger i det halve sentrale tillegget. Det er betalt av oppgjøret, kostnadsberegnet på den totale ramme, og skal gis i tillegg. Bakgrunnen for dette kravet er ikke minst diskusjonen i hele første avtaleår, hvor det ble presisert overfor LOs ledelse at svakheten ved fjorårets opplegg var at bedriftene ikke kunne utbetale ansiennitetstillegg.

Fra Sekretariatets side foreslo vi derfor overfor Representantskapet å åpne for slike tillegg – noe vi altså har fått gjennomslag for. Det fører imidlertid til at arbeidstakerne kan komme ut av dette oppgjøret med betydelige lønnsforskjeller. En del av våre tariffavtaler har ikke slike lokale ansiennitetsavtaler, mens andre har det. Det er nå betalt innenfor en felles ramme, og vil slå ut slik at enkelte områder kan få både én og to kroner i tillegg til de øvrige tillegg det i denne sammenheng er snakk om.

Jeg vil gjerne ha nevnt dette, fordi det i den siste tiden har vært en diskusjon om akkurat det poenget. Jeg går imidlertid ut fra at åpningen for utbetaling av ansiennitetstillegg var et betydelig krav fra Representantskapet. Det er således fullført i tråd med Representantskapets vedtak, med de konsekvenser dette kan komme til å få også for grupperinger utenfor LO.

Med det tillegget vi nå har fått forbedrer vi kjøpekraften for de lavere inntektene under forutsetning av en prisvekst på 4 – 4,5%. Vi bevarer den for midlere inntekter. Grupper med lavere og midtels inntekter som har relativt store renteutgifter vil komme bedre ut.

Vi har således også på dette område effektivisert det vedtak som ble fattet i dette representantskapet som mål ved årets tariffrevisjon.

For ansatte i elektrokjemisk industri, treforedlingsindustrien og ansatte i Norsk Hydro, ble det forhandlet fram et spesielt tillegg på 1 kr. pr. time fra 1. april. På denne måten har vi tatt et viktig skritt mot at konkurranseutsatt industri i år vil bli lønnsledende. Det vil i tilfelle bli første gang på 80-tallet.

Statstjenestemannskartellet kom etter en tid også fram til et anbefalt forslag for de statsansatte som følger forhandlingsresultatet fra privat sektor. På grunn av lavere lønnsutvikling i 1988, kunne de statsansatte kreve kompensasjon for prisveksten på 0,6% utover de forutsatte 5% i desember 1988. Det samlede resultatet i statsoppgjøret ble et tillegg på kr. 7 150,- fra 1. april, gitt som et likt kronetillegg til alle. Dette tilsvarer en ramme for årslønnsveksten for de statsansatte på om lag 4,1%. Også her innebærer forhandlingsresultatet en forbedring i kjøpekraften for lavere inntekter og opprettholdelse av kjøpekraften for midlere inntekter.

Inntektsreguleringsloven

Representantskapet ba om at myndighetene måtte bidra med ordninger som forutsetter at andre inntekter skal underlegges de samme rammer som oppgjøret mellom de landsomfattende organisasjoner i arbeidslivet. Med Statsministerens brev vil vi få en ny midlertidig lov som regulerer inntekter og utbytte i 2. avtaleår. Dette vil sikre at uorganiserte arbeidstakere blir nødt til å vise minst samme moderasjon som de organiserte.

Samlet vurdering

Samlet sett har vi med de anbefalte forslag i privat og statlig sektor, sammen med Regjeringens bidrag i det inntektspolitiske samarbeidet, etter vår oppfatning nådd fram til en rimelig løsning på mellomoppgjøret.

I år som i fjor kommer den sterkeste kritikken mot oppgjøret og det inntektspolitiske samarbeidet fra ytre høyre på den ene siden, og ytre venstre på den andre siden. Med forskjellige utgangspunkt for kritikken, har disse en spesiell evne til å finne hverandre i den praktiske politikken.

Det faglig-politiske samarbeidet styrket

Til slutt er det et forhold som etter vår mening fortjener en spesiell kommentar ved dette tariffoppgjøret. Det gjelder Regjeringens bidrag. Statsministeren opptrådte hele tiden korrekt og bestemt

overfor partene. Resultatet ble et brev som sett med våre øyne var tilfredsstillende. Jeg tror ikke jeg røper noen hemmelighet når jeg sier at stemningen i vår forhandlingsdelegasjon etter at Statsministerens brev ble lagt fram, både var lettet og god. Vi følte alle at det faglig-politiske samarbeidet hadde fått en positiv innsprøyting. Jeg håper Representantskapet vurderer oppgjøret på samme måte.

– Vi skulle selvsagt gjerne sett at tillegget på 3 kr., og også det spesielle tillegget på 1 kr., hadde vært høyere, men alt tatt i betraktning mener vi at det er god sammenheng mellom Representantskapets vedtak 22. februar og det forhandlingsresultatet vi nå legger fram til avgjørelse for Representantskapet. Med dette anbefaler jeg at Representantskapet vedtar Sekretariatets innstilling om å godkjenne tarifforslagene i privat og statlig sektor. Både forhandlingsutvalgenes og Sekretariatets innstillinger er enstemmige, sa Leif Haraldseth til slutt i sin innledning om tariffoppgjøret.

PROTOKOLL

fra forhandlingsmøter 24., 25., 26. og 27. februar 1989 vedrørende inntektsoppgjøret 1989 mellom Landsorganisasjonen i Norge og Næringslivets Hovedorganisasjon.

I. Forhandlingsgrunnlaget

I de enkelte tariffavtaler er det i forbindelse med tariffoppgjøret 1988 inntatt følgende reguleringsbestemmelse vedrørende 2. avtaleår:

- a) Før utløpet av 1. avtaleår – d.v.s. så snart statistikken for lønnsutviklingen for 1988 foreligger, ca. 1. mars 1989 – skal det på dette tidspunktet opptas forhandlinger mellom N.A.F. og LO om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Partene er videre enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt prisutviklingen fra 15.12.1987 til 15.12.1988 og lønnsutviklingen fra 1987 til 1988, jfr. pkt. b) vedrørende partenes forutsetninger om lønns- og prisutvikling.

Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap og N.A.F.s Centralstyre.

Hvis partene representert ved N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1989) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor og i pkt. c)

- b) Partene forutsetter at stigningen i konsumprisindeksen fra desember 1987 til desember 1988 (offentliggjøres medio januar 1989) ikke skal overstige 5%.

Partene har videre lagt til grunn at den gennemsnittlige lønnsvekst fra 1987 til 1988 innenfor LO-N.A.F.-området ikke overstiger de forutsatte 5%.

I forbindelse med forhandlingene ca. 1. mars 1989 skal partene også forhandle om kompensasjon for mulig prisstigning utover de forutsatte 5%.

På tilsvarende måte skal det forhandles om en avkorting i oppgjøret for 2. avtaleår for en lønnsvekst utover de forutsatte 5%.

- c) For øvrig henvises til den inntektspolitiske målsetting, jfr. side 1.

Partene henviser også til protokollen fra tariffrevisjonen 1988 – inntektspolitisk målsetting – hvor det bl.a. heter:

«Det er partenes siktemål for 1989 å bidra til en lavere prisstigning og kostnadsvekst. Partene vil bygge på erfaringene fra det 1. avtaleår, herunder hvordan man skal forholde seg til lokal forhandlingsrett. For øvrig viser partene til statsministerens brev av 24.2.1988.»

Partene henviser også til Statsministerens brev av 26.2.89, som forutsetter at partene kommer fram til et oppgjør som sikrer at kostnadsveksten for 1989 holdes lavere enn hos våre handelspartnere.

Partene er enige om at forhandlingene har skjedd på ovennevnte grunnlag med sikte på at de resultater som er oppnådd m.h.t. prisstigning og konkurransesevne videreføres.

II. Ramme

Etter forhandlingene er partene enige om et lønnstillegg på kr. 3,-. Hertil kommer de spesielle tillegg som er nevnt i pkt. IV.

III. Rammen fordeles slik:

1. Generelt tillegg:

Med virkning fra 1. april gis alle voksne arbeidstakere et generelt tillegg på kr. 1,50 pr. time for timelønte basert på 37 1/2 timer pr. uke. For ukelønte utgjør tillegget kr. 56,25 pr. uke, og for månedslønte kr. 243,75 pr. måned.

2. Forbundsvis tillegg.

Med virkning fra 1. april gis ytterligere et generelt tillegg på kr. 1,50 pr. time, med unntak for de områder som er nevnt i pkt. VI – lokale tillegg.

IV. Spesielle overenskomstområder

I bedrifter hvor fellesoverenskomsten for treforedlingsindustrien, fellesoverenskomsten for elektrokjemisk industri, fellesoverenskomsten for Norsk Hydro og overenskomstene for Hydro Aluminium er gjort gjeldende, gis et tillegg på kr. 1,00 pr. time med virkning fra 1. april 1989.

V. Gjennomføring av tillegg etter pkt. III nr. 1 og 2. og IV

Ovennevnte lønnstillegg gjennomføres som nevnt nedenfor med mindre noe annet måtte være avtalt eller følger av fast praksis innen det enkelte tariffområde:

1. Alle minstelønnssatser, normallønnssatser og personlige lønninger forhøyes med de ovennevnte tillegg. For lærlinger og unge arbeidstakere skal de ovennevnte tillegg være to tredjedeler av tillegget for voksne arbeidere.
2. Akkordtariffer, faste akkorder og prislister, produksjonspremieordninger, bonusordninger og andre lønnsordninger med varierende fortjeneste reguleres slik at den samlede fortjeneste stiger overensstemmende med de ovennevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkorder m.v. er oppnådd, betales tilleggene pr. arbeidet time. Det skal også være adgang for partene til å avtale at tilleggene skal holdes utenfor akkorder m.v. og betales pr. arbeidet time.

3. Ved frie avtaleakkorder, som det forhandles om på arbeidsplassen, skal de ovennevnte tilleggene holdes utenfor akkordene og betales pr. arbeidet time hvis ikke partene blir enige om innregulering.

VI. *Lokal fordeling av forbundsvise tillegg*

I de områder det er avtalt å føre lokale tilpasningsforhandlinger i stedet for å gi et generelt forbundsvist tillegg, kan partene bli enige om et lavere tillegg enn kr. 1,50 i gjennomsnitt pr. arbeidet time, eventuelt at tillegget ikke skal gis.

Lokal fordeling skjer på de områder som fremgår av vedlagte liste.

Hvis enighet ikke er oppnådd innen 28.03.1989, bringes saken inn for organisasjonene til endelig avgjørelse.

Der hvor man lokalt – innen 28.3 – er enige om at det ikke er grunnlag for tillegg – skal man kunne komme tilbake til spørsmålet om eventuelt tillegg, i tidsrommet 1.10. – 15.10.1989.

Lokale protokoller skal sendes overenskomstens parter.

VII. *Lavlønnsgarantien*

Lavlønnsgarantien (85%-ordningen og tilsvarende ordninger) videreføres i henhold til overenskomstene.

VIII. *Tariffbestemte tillegg*

Overenskomstenes bestemmelser om ansiennitets- og kvalifikasjonsopprykk gjelder fullt ut. Det samme gjelder for lokale særavtaler, inngått før 29.2.1988, om bestemte ansiennitets- og kvalifikasjonstillegg.

Fortjeneste på akkord, bonus-, premieordninger m.v. for den enkelte, eller gruppe av arbeidstakere, kan øke som følge av økt innsats. Det er ikke adgang til å forandre grunnlaget for slike lønssystemer slik at arbeidstakernes fortjeneste øker med uforandret innsats.

Det er for øvrig ikke adgang til å avholde lokale forhandlinger eller drøftelser i 2. avtaleår om forbedringer av lønns- og arbeidsvilkår.

Overenskomstbestemmelser om godtgjørelser som kommer i tillegg til vanlig lønn kan gjennomføres i samsvar med vanlig praksis, forutsatt at bestemmelsen bygger på automa-tikk.

Dette vil gjelde bestemmelsen om overtidsgrunnlag, skift-tillegg, helligdagsgodtgjørelse (A + B ordningen), ferie-

godtgjørelse under sykdom (bygg & anlegg) og godtgjørelser for korte velferdspremisjoner (bygg & anlegg).

For så vidt gjelder lærlinger og unge arbeidstakere følges vanlig tariffmessig praksis.

IX. *Indeksforhandlinger*

Partene konstaterer at stigningen i konsumprisindeksen fra desember 1987 til desember 1988 – jfr. protokoll av 28.3.88 pkt. 7 b – er på 5,6%.

Med samme timefordeling på bransjer som i 1987 er lønnsveksten for 1987 til 1988 5,6%. Partene er derfor enige om at det ikke er grunnlag for forhandlinger om kompensasjon i h.h.t. pkt. 7 b, eller om avkortning i oppgjøret for 2. avtaleår.

X. *Felleserklæring om lønssystemer*

Organisasjonene understreker betydningen av et aktivt arbeid for økt produktivitet og lønnsomhet på den enkelte bedrift. Dette er nødvendig for å styrke bedriftens konkurransevne og muliggjøre investeringer som sikrer bedriftene på lengre sikt.

Partene i arbeidslivet vil derfor arbeide for at lokal lønnsfastsettelse i fremtiden knyttes til påviselige ytelses- og/eller resultatforbedringer basert på lønssystem utviklet i et samarbeid på bedriften.

Nye lønssystemer skal, i inneværende avtaleperiode, sendes hovedorganisasjonene til godkjennelse før lønssystemet settes i verk.

XI. Partene forutsetter at forhandlingsresultatet mellom LO og NHO er normgivende for hele arbeidsmarkedet.

XII. NHOs Hovedstyre og LOs Representantskap tar stilling til forslaget. Svarfrist avtales senere.

Merknad:

Det er LOs forutsetning at Stortinget treffer de vedtak som er nødvendige i forhold til pkt. XI, jfr. Statsministerens brev om Lov om inntekts- og utbytteregulering. LOs videre behandling av forslaget bygger på denne forutsetning.

Oslo, 27. februar 1989

Landsorganisasjonen i Norge Næringslivets Hovedorganisasjon
Leif Haraldseth Egil Myklebust

Om inntektsoppgjøret 1989

Det vises til møter i Kontaktutvalget og til møtet med Landsorganisasjonen og Næringslivets Hovedorganisasjon hos Statsministeren den 26. februar 1989 der grunnlaget for det inntektspolitiske samarbeidet er drøftet.

Hovedmålet for Regjeringens økonomiske politikk er å skape grunnlag for full sysselsetting og balansert vekst. Ledigheten er de siste månedene blitt høyere enn ventet. På kort sikt må ledigheten bekjempes ved ekstraordinære sysselsettingstiltak og andre tiltak knyttet til det økonomiske opplegget. På lengre sikt må sysselsettingen økes gjennom vekst bygd på bedre konkurranseevne og en aktiv næringspolitikk kombinert med en forsvarlig balanse i utenriksøkonomien.

De tiltakene Regjeringen legger fram for Stortinget 3. mars innebærer en betydelig satsing for å få ledigheten ned. Den samlede effekten kan bli i størrelsesorden 30–35 000 sysselsatte og studenter/rekrutter. Dette kommer i tillegg til den økte innsats av arbeidsmarkedstiltak som var innarbeidet i det vedtatte budsjett-opplegget. Det er lagt vekt på at tiltakene skal ha midlertidig karakter, at effekten av tiltakene skal komme så raskt som mulig og at de skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme. Bl.a. blir følgende tiltak foreslått:

- En betydelig opptrapping av arbeidsmarkedstiltakene, bl.a. gjennom det nye tiltaket «arbeid for trygd». For å understøtte dette, og for å styrke helsesektoren, bevilges 750 mill. kroner til kommunesektoren. Arbeidsmarkedssektoren styrkes og det blir lagt særlig vekt på å sikre all ungdom tilbud om arbeid eller opplæring. Lærlingeordningen styrkes gjennom økte tilskuddssatser.
- Ekstraordinær økning av utlånene i Husbank I – og Landbruksbank I – ordningen, slik at det blir rom for over 4 000 flere boliger under disse ordningene.
- Ekstraordinære vedlikeholdsarbeider på statlige bygg og forsering av byggeprosjekter og veiprojekter. OL-prosjekter framskyndes.
- Vesentlig økning av Kommunalbankens rammer, og økt tilskott for å bedre miljøet gjennom forsert igangsetting av renseanlegg i kommunene. Lavere renter for nye prosjekter.
- Økt inntak av rekrutter i Forsvaret til sommeren og høsten for å redusere køen for å avtjene verneplikten.

- Økt opptak av studenter til høsten.
- Nedsettelse av arbeidsgiveravgiften med 0,5 pst. fra 1. mai 1989.
- Nedsettelse av investeringsavgiften med 1 pst. fra 1. mai 1989.

Regjeringen vil i Langtidsprogrammet legge fram en langsiktig politikk for å øke verdiskapningen og sikre et trygt grunnlag for sysselsetting og velferd. Det vil bli lagt fram en egen stortingsmelding om næringspolitikken med nærmere retningslinjer for vekst og fornyelse i næringslivet. Regjeringen vil følge opp dannelsen av Norsk Venture. I penge- og kredittpolitikken og ved utforming av statsbankenes rammevilkår vil det bli lagt vekt på tilgangen på risikokapital til næringslivet. I konkurransen om kontrakter på kontinentalsokkelen vil Regjeringen sørge for at hensynet til sysselsettingen og norsk industri tillegges stor vekt.

Det arbeides med sikte på å tilby kraftkontrakter som kan gi nye investeringer i industrien.

En bedring av konkurranseevnen krever en kostnadsvekst som er lavere enn hos våre handelspartnere. Dette stiller krav både til lønns- og produktivitetsutviklingen.

Regjeringen har fulgt opp de ønsker om lavere renter som kom fram under inntektsforhandlingene i 1988. Norges Banks renter er i alt senket med 2,8 pst. siden mai i 1988. Det er lagt økt press for å sikre en oppfølging i form av reduserte utlånsrenter fra bankene. I de siste uker er det registrert en klar nedgang i bankenes utlånsrenter. Regjeringen vil fortsette å legge forholdene til rette for videre rentenedgang så langt utenriksøkonomien gir rom for det. Moderate inntektsoppgjør er viktige også i denne sammenhengen.

De tiltakene Regjeringen gjennomførte i forbindelse med oppgjørene i 1988 var betinget av at en for 1989 siktet mot en lavere prisstigning og en kostnadsvekst som ikke var høyere enn hos våre handelspartnere, jfr. Statsministerens brev av 24.2.88. Også i protokollen vedr. inntektsoppgjøret 1988 mellom LO og NHO ble det gitt uttrykk for at det var partenes siktemål også for 1989 å bidra til lavere prisstigning og kostnadsvekst.

Regjeringen forutsetter at organisasjonene inngår en forpliktende avtale om et oppgjør som sikrer at kostnadsveksten gjennom 1989 holdes lavere enn hos våre handelspartnere.

Det har i Regjeringens kontakt med partene kommet fram ulike syn på behovet for en ny midlertidig lov om innteksregulering. Etter at det under hovedforhandlingene er blitt klart at det er en forutsetning for gjennomføringen av oppgjøret, vil regjeringen foreslå en ny midlertidig lov som regulerer inntekter og utbytte i annet avtaleår, 1. april 1989 – 31. mars 1990.

Loven forutsettes å understøtte de tariffavtaler organisasjonene inngår og å sikre at samme moderasjon blir gjort gjeldende for andre inntektstakere.

Utformingen av loven drøftes med organisasjonene.

*Med vennlig hilsen
Gro Harlem Brundtland*

PROTOKOLL

År 1989, den 24., 25., 26. og 27. februar, ble det holdt forhandlingsmøter i Forbruker- og administrasjonsdepartementet om lønsregulering for annet avtaleår i tariffperioden 1. mai 1988 – 30. april 1990.

Til stede på et eller flere møter:

Fra Forbruker- og administrasjonsdepartementet:

N.R. Mugaas, E. Saastad, O. Haugen, B. Nestaas, K.O. Bjørnå, A. Botnen, B. Henriksen, K. Reite.

Fra Statstjenestemannskartetlet:

N. Totland, H. Øverby, P.Ø. Andersen, L. Thue, A. Bauge, J. Bråten, G. Tønder, R. Øvrebo, E. Kostøl, T. Lundberg, J.W. Hansen, P. Overrein, A. Nilsen, A. Øynes, T.M. Gustavsen, M. Røssel, G.L. Valla, S.Y. Madssen.

Akademikernes Fellesorganisasjon:

E. Sennesvik, R. Jacobsen, L. Wormdahl, H.E. Pettersen, G. Obert, I.M. Veening, K. Kvam, A.E. Klem, W. Petersen, E. Saarem, S. Vikhals, H. Borgir, M. Songvoll, P. Nyborg, H.O. Halvorsen, M. Svendsen, S. Volle, A. Johansen.

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – Seksjon Stat:

E.P. Roalsvig, J.E. Gulbrandsen, A. Milvard, A. Skåren, B.T. Stølen, O.M. Nilsen, M. Buan, J. Schønheyder, S.E. Moen, S. Gjerding, I. Ødegårdstuen, K. Øverby, K.M. Andersen, B. Jespersen, O. Monsen, U. Nielsen, M. Femmen, P. Ottesen, J.K. Grønsand.

Norsk Lærerlag:

R. Midtbø, A. Nossun, Ø. Edvardsen, T.S. Lund, E. Midtbø, J. Bråthen, S. Nodland, V.S. Eriksen, A.J. Karlsen, S. Andreassen, F.H. Nilssen.

Som observatør fra Kommunenes Sentralforbund:
O. Roald.

Statens personaldirektør, N.R. Mugaas, ledet møtene.

Organisasjonenes representanter la ved starten av forhandlingene fram og begrunnet sine krav. Disse følger som vedlegg til protokollen.

Etter felles- og særmøter la møtelederen fram følgende forslag til annet avtaleårs regulering:

1. Bruttolønnssatsene på tabell A Hovedlønnstabellen økes på samtlige lønnstrinn med kr. 7 150,- pr. år med virkning fra 1. april 1989.
2. De nye lønssatser skal på vanlig måte danne innskudds- og pensjonsgrunnlaget i Statens pensjonskasse.
3. Innenfor rammen av 0,1% av lønsmassen, beregnet på årsbasis, kan det føres sentrale forhandlinger etter pkt. VB i hovedtariffavtalene.

Representantene for Statstjenestemannskartetlet, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – Seksjon Stat- og Norsk Lærerlag meddelte at de ovenfor organisasjonenes besluttende organer ville tilrå forslaget godkjent.

Akademikernes Fellesorganisasjon uttalte at organisasjonen forkastet forslaget til regulering.

Partene var enige om å komme tilbake til svarfristen.

Protokolltilførsel

Statstjenestemannskartetlet, Norsk Lærerlag og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – Seksjon Stat- tar forbehold om å oppta nye forhandlinger om hovedtariffavtale dersom andre organisasjoner gjennom forhandlinger eller på annen måte gis bedre vilkår enn det som er fastsatt i dette forhandlingsforslaget.

Det forelå følgende forslag fra Sekretariatet til

«Uttalelse om lønnsoppgjøret i den kommunale sektor

Representantskapet i Landsorganisasjonen vil sterkt beklage den holdning Kommunenes Sentralforbund har inntatt under årets tariffoppgjør.

De tilbud som KS har framsatt har en profil og en ramme som bryter klart med det som ellers er lagt til grunn både i privat og statlig sektor og er helt uakseptable. Det er med uro en må konstatere at KS på denne måte vil stille seg utenfor det inntektspolitiske samarbeidet som partene ellers har akseptert som grunnlag for årets oppgjør. Det er dessuten uforståelig at KS i oppgjøret for et 2. avtaleår står steilt på et tilbud som markert vil endre lønnsrelasjonene mellom de ansatte i staten og kommunene.

Representantskapet gir sin fulle støtte til de krav som LOs forhandlingssammenslutning i kommunene (LOK) har framsatt, og som er helt i samsvar med de retningslinjer Representantskapet vedtok 22. februar og hva som ellers er blitt resultatet av vårens oppgjør.

Representantskapet oppfordrer dessuten Regjeringen til å gjøre alt den kan for å medvirke til at også kommuneoppgjøret kan bli løst uten en alvorlig arbeidskonflikt. Dette vil være i samsvar med det inntektspolitiske samarbeid vi for øvrig har hatt ved dette oppgjør.»

Dirigenten, *Ole Knapp*, takket LO-formannen for hans innledning og ga ordet fritt til debatt.

DEBATTEN:

Jardar Hendricksen, Østfold fylke, sa innledningsvis at han ikke var fornøyd, og at han var fristet til å stemme imot protokollen. – Det har sin klare årsakssammenheng.

– Vi har nå i lengre tid vist moderasjon, og nå skal vi gjøre det igjen. Så opplever vi at Bankforeningens formann i intervju i avisen sier at bankene bør få legge på gebyrene igjen. Nå har bankene gått ned en bitte liten del på renten, og så skal dette tas igjen i form av høyere gebyrer. Hvor er samfunnsansvaret og moderasjonen i en slik sammenheng?

– Skal vi nå nok engang betale for at bankene har ført en uforvarlig lønnspolitikk. Såvidt jeg har registrert, hadde bankfunksjonærene i fjor en lønnsvekst på mellom 10 og 11%.

I brevet fra Statsministeren har jeg registrert at det ikke står noe om skipsindustrien, men den er kanskje nedlagt og radert ut for godt. Jeg vil derfor stille spørsmålet både til LO og til Regjeringen

om de ikke følger med i hva som skjer på markedet. Det er nå et økende behov for tonnasje. Rederne begynner å bli lei problemene i Østen, med rettssaker og dårlig kvalitet på arbeidet. De er derfor nå på markedet, ikke minst her i Norge, og etterlyser beddingskapasitet. Vi har imidlertid så godt som ingen muligheter til å møte denne veksten. Det sies også at prisnivået er meget stigende på skipssektoren.

Innen OECD gis det 28% i subsidier. De bruker også arbeidsledighetstiltak for å holde kostnadene nede. En kan undres på om folk er oppmerksom på hva skipsbygging egentlig har betydd for sysselsettingen i Norge. Her ligger det nå enorme muligheter til å få redusert en god del av arbeidsledigheten. Ved siden av dette møter vi som arbeider i industrien økende krav fra bedriftene om høyere avkastning på kapitalen. Kravet der jeg kommer fra ligger nå på minimum 5% over markedsrente. Da kan enhver tenke seg hva markedsrenten betyr for oss i industrien. Vi skal fordoble produksjonen og bli dobbelt så effektive med halvparten av mannskapene. Det er de problemene vi har i dag. Derfor er de tiltakene som er nevnt i brevet fra Statsministeren etter mitt syn noe mangelfulle.

– Det står sogar at vi skal øke produktiviteten: «Dette stiller krav både til lønns- og produktivitetsutviklingen.» Det er imidlertid meget vanskelig å forklare dette for arbeidskameratene når de står i ferd med å bli permittert, og egentlig får svært lite igjen stort sett.

Jeg har en tabell fra 1987, hvor det er ganske store tall på skips-tonnasje som skal bygges i perioden fra 1986 fram til 1995.

– Likeledes føler jeg når jeg leser protokollen at vi blir satt under formynderskap. Det er greit at vi får en liten pott å forhandle om lokalt, men det står: «Nye lønssystemer skal, i inneværende avtaleperiode, sendes hovedorganisasjonene til godkjenning før lønssystemet settes i verk.» I den anledning vil jeg spørre Haraldseth: Gjelder dette lokale lønnsavtaler eller er det bare sentrale avtaler. Hvis det skal gjelde lokale lønnsavtaler, så vil de få temmelig mye å gjøre, for vi har jo lært en god del under den perioden som har gått nå.

På bakgrunn av det jeg nå har sagt, er jeg meget skeptisk til å stemme for å godkjenne protokollen slik den foreligger.

Syver Bakken, Handel og Kontor i Norge: – Ved en gjennomgang av den dokumentasjonen vi har fått, er det helt klart at forholdet prisstigning/lønnsstigning er det sentrale. På bakgrunn av det vil

jeg stille helt konkrete spørsmål: Er f.eks. gebyrer på banktjenester og offentlige avgifter med i beregningsgrunnlaget? Offentlige avgifter er jo ganske gamle, men det blir stadig innført nye bankgebyrer. Jeg har en mistanke om at kanskje dette ikke er med.

Vi har alle erfart at i denne perioden har kommunene og det offentlige for øvrig vist stadig større oppfinnsomhet når det gjelder avgifter. Appetitten har økt. Det er ikke unaturlig i en periode med økende arbeidsledighet og synkende inngang på skatteinntekter. Vi har opplevd ikke 5% økning, men flere hundre prosent. Dette er et forhold som vi ønsker å be LO-ledelsen om å ha et årvåkent øye med i tiden framover.

– Som forrige taler var inne på, har vi i går og i dag hørt at Bankforeningen bebuder nye økninger i gebyrene. Vi godtar liksom på strak arm at utlånsrenten har gått ned, men har den i virkeligheten gjort det? Vi kan nemlig ikke bare se på den nominelle renten. Vi må også se på at inflasjonen har gått ned sterkere enn renten. Dette er veldig betydningsfullt for folk som bl.a. bygger hus. Jeg synes ikke lenger det er godt nok å se den nominelle renten isolert, og jeg har i den forbindelse lyst til å referere til et brev jeg fikk fra «min» bank for et par uker siden. Det er en sparebank. I brevet sto det innledningsvis: «Vi har gleden av å meddele at utlånsrenten har gått ned med en halv prosent.» Litt lengre ned på siden står det: «På grunn av den generelle renteutviklingen så må vi dessverre meddele at innskuddsrenten har gått ned med én prosent.» På baksiden av brevet står det opplistet hva vi betaler i gebyrer i dag, og økningen av gebyrene. Kjøpt utregnet, en økning på fra 25 til 50%, pluss en del nye oppfinnelser.

– Etter min oppfatning må vi begynne å operere med begrepet «betalingsomkostninger/bankomkostninger», og se på hele dette begrepet samlet.

Arnulf Ingvaldsen, Hordaland fylke: – Jeg synes at oppgjøret og den rammen vi har fått, til å være et mellomoppgjør, er ganske bra. Det er imidlertid en uakseptabel profil i kommunene så langt. Det foreligger en uttalelse her, som jeg går ut fra at de fleste i Representantskapet kan støtte.

– Den forhandlingsmessige delen av dette oppgjøret er som sagt ganske god, men så er det den politiske delen. Bankene er nevnt her, men det er også andre ting. Vi trenger et verktøy til å styre verdiskapningen i bedriftene, og da er det ikke bare spørsmål om lønn. Vi må kunne styre verdiene i de bedriftene med størst lønns-

evne som i dag flagger ut, for det er ikke til å komme bort fra at de som har størst overskudd også har de beste muligheter til å etablere seg ute. De legger ned like mange arbeidsplasser her i landet som de oppretter i utlandet. Dette mener jeg er en sak som LO må prioritere, slik at vi får et politisk vedtak for å få dette gjort.

– Jeg oppfattet Haraldseth dithen at en kunne forhandle om ansiennitetstillegg lokalt utenom rammen. Det vil i tilfelle medføre at de bedriftene som fra før betaler den høyeste lønnen – bedrifter med personlige lønnsavtaler – vil kunne få ganske betydelige ansiennitetstillegg.

– Når det gjelder bankene, er jeg helt enig med Jardar Hendricksen. Det er helt vanvittig at de sender regningene hjem til oss for enhver tabbe de har gjort. Bankene har nå sagt opp en rekke arbeidstakere. Rent politisk har man jo mulighet til å gi Postsparebanken litt større frihet til å ta opp nye avtaler om lån, innskudd osv. I LOs egen bank – Landsbanken – burde man kunne forlange at de ikke kjører samme linjen når det gjelder gebyrer som de andre bankene. Da vil i hvert fall medlemmene våre ha et reelt valg. Det har de ikke i dag.

Gunnar Nilsen, Fellesforbundet: – Resultatet en har oppnådd ved årets tarifforhandlinger er bra, hvis forutsetningene for oppgjøret holder. Jeg føler at det ute stort sett er tilfredshet med det som er gjort.

– Jeg vil gjerne snakke litt om måten vi har oppnådd disse 3 kronene på. Det er kanskje mer interessant, fordi man her kommer inn på prinsipielle sider og bakgrunnen for hvorfor vi er fagorganiserte og hvorfor vi har en fagorganisasjon.

– I protokollen mellom LO og NHO står det som en merknad fra LO, at det er en forutsetning at Stortinget treffer de vedtak som er nødvendige i forhold til punkt XI, hvor det sies: «Partene forutsetter at forhandlingsresultatet mellom LO og NHO er normgivende for hele arbeidsmarkedet». Det vises til brev fra Statsministeren. Det sies også at «LOs videre behandling av forslaget bygger på denne forutsetning.»

Dette blir da oppfylt ved at Regjeringen legger fram et forslag til lovregulering av inntekter og utbytte. I Statsministerens brev står det: «Det har i Regjeringens kontakt med partene kommet fram ulike syn på behovet for en ny midlertidig lov om inntektsregule-

ring. Etter at det under hovedforhandlingene er blitt klart at det er en forutsetning for gjennomføringen av oppgjøret, vil Regjeringen foreslå en ny midlertidig lov som regulerer inntekter og utbytte i annet avtaleår, 1. april 1989 – 31. mars 1990. Loven forutsettes å understøtte de tariffavtaler organisasjonene inngår og å sikre at samme moderasjon blir gjort gjeldende for andre inntektstakere.»

I punkt 3, § 4 i forslaget til lov er det sagt følgende: «Virksomheter/bedrifter hvor arbeidstakere omfattes av avtaleverket mellom Akademikernes Fellesorganisasjon og Næringslivets Hovedorganisasjon, kan bruke inntil 1,5 pst av lønsmassen for disse arbeidstakerne for å vedlikeholde systemet for kvalifikasjons-, kompetanse og/eller alders-/ansiennitetstillegg.»

I brev som er sendt fra LO til NHO 2. mars, sies det: «Når det gjelder ansiennitets- og kvalifikasjonstillegg fastsatt i lokale særavtaler inngått før 29/2-1988, skal de tillegg som ble suspendert i første avtaleår utbetales med virkning fra 1. april 1989. For annet avtaleår gjelder avtalene som normalt.» Dette er bekreftet av NHO.

– For oss betyr det at de som hadde avtale før 29. februar i fjor, nå kan sette disse avtalene i verk fra 1. april i år. Virksomheter knyttet til AF/NHO kan bruke inntil 1,5% av lønsmassen på disse områder til individuelle tillegg. Altså behøver de ikke da å ha noen avtale knyttet til, for det har de sentralt. Jeg har fått bekreftet at dette nå praktiseres, noe som gir en uheldig form for forskjellsbehandling i bedriftene.

Vi har nå fått den merkelige situasjon at den loven som skulle sikre at andre ikke fikk mer enn oss, nå gjør det stikk motsatte. Hvis dette blir fulgt i Stortingets behandling, så sikrer loven at andre får mer.

– Så kommer jeg til det som er det prinsipielle for oss. Jeg forstår det slik at det er LO som har krevd at vi skal ha en lønns- og inntektsreguleringslov. Det har ikke vært et krav fra NHO. Jeg vil på den bakgrunn spørre: Hvilken argumentasjon er det for å ha lønnslov nå som ikke vil være til stede for å ha lønnslov i 1990, 1992 eller 1996, og for øvrig i alle årene vi har foran oss.

Jeg kan ikke finne at det er noe spesielt i situasjonen nå. Det kan vel snarere være det motsatte, når man ser situasjonen på arbeidsmarkedet. Stiller ikke det prinsipielle spørsmål om hvordan vi skal gjennomføre tariffoppgjør, både mellomoppgjør og hovedoppgjør? Vi kan ha viklet oss inn i en argumentasjon vi ikke kommer ut av.

– Jeg synes det er bra at vi kan medvirke til at vi får ned prisstigningen, noe som medfører at vi også kan konkurrere med utlandet. Jeg tror imidlertid at på lengre sikt forutsetter dette at det skjer i frie forhandlinger, og ikke ved lovgivning. Skal vi hele tiden ha lovgivning, så vil vi for det første få et veldig rart arbeidsliv, og for det andre en fagorganisasjon uten betydning. Enda verre vil det bli hvis loven i stedet for å fastlegge at vi skal ha like vilkår, fastlegger at vi skal ha ulike vilkår.

Jeg synes derfor at når Representantskapet behandler resultatet av tariffoppgjøret, burde de også ha fått med det lovforslaget som nå foreligger.

Jeg går ut fra at det på dette møte kan bli en avklaring av hva som menes med det som står i § 4, punkt 3, og om dette innebærer at loven slår fast at det på bedriften skal være forskjeller mellom de som står på NHO/AF-avtalen og de som står på NHO/LO-avtalen.

Dirigenten: – Når det gjelder etterlysing av loven, så er det et faktum at de satt i komiteen og arbeidet med loven i natt, og det foreligger således ingen lov før etter påske. Administrasjonen fant det derfor vanskelig å legge fram en lov som en ikke visste var en realitet.

Arnold Langbråten, Fellesforbundet: – Jeg synes at den protokollen som er framlagt bør vedtas, for jeg tror ikke det hadde vært mulig å komme fram til noe bedre resultat.

– I punkt XI heter det: «Partene forutsetter at forhandlingsresultatet mellom LO og NHO er normgivende for hele arbeidsmarkedet.» Videre en merknad: «Det er LOs forutsetning at Stortinget treffer de vedtak som er nødvendige i forhold til punkt XI.»

I «Klassekampen» ble det offentliggjort et slags intervju med Haraldseth, som påpekte at lønnsoppgjøret i snitt ville gi kr. 3,40 pr. time til LO-organiserte, mens det for medlemmer av Akademikernes Fellesorganisasjon i snitt ville gi 5 kroner timen. Ifølge det samme intervjuet hadde Haraldseth ingen innvendinger mot det. Hva er det egentlig som ligger i dette?

– Jeg vil gjerne ta opp et spørsmål som ikke har med det aktuelle oppgjøret å gjøre, men som har med tariffoppgjøret og arbeidsløshetssituasjonen å gjøre, nemlig fleksibel pensjonsalder. Vi har nå i de siste dagene opplevd at det er krangel når det gjelder retningslinjene fra NHO, trygdevesenet og en del andre instanser om praktiseringen av uføretrygd og arbeidsledighetstrygd. Det er mange

slags førtidspensjonerings som baserer seg på arbeidsledighets-trygden eller uføretrygden + tilskudd fra bedriftene. Dette er noe som faktisk har kriminalisert de over 60 år som mer eller mindre blir satt utenfor arbeidslivet, slik at de skal gå med konstant dårlig samvittighet fordi de er «trygdemisbrukere». I tillegg til det, kommer Regjeringen med et langtidsprogram hvor det ikke er avsatt fem flate øre til forbedring av pensjonsordningene.

– Jeg vet positivt at representanter for arbeidskraftmyndighetene har anbefalt arbeidssøkende å gå over på uføretrygd. Spørsmålet mitt er på denne bakgrunn følgende: Vil Landsorganisasjonen sette full kraft inn på å gjennomføre sitt program og stå fast ved det, og at vi kan få en skikkelig fleksibel pensjonsordning, slik at de som blir satt utenfor i hvert fall skal slippe å skamme seg fordi de får penger til livets opphold etter et langt arbeidsliv.

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, sa seg enig med Leif Haraldseth i at det er sjelden resultatet av forhandlingene er så sterkt i samsvar med det vedtak Representantskapet har fattet. – Man kan jo trekke mange forskjellige konklusjoner av det. Jeg vil trekke en konklusjon, og det er at det er sjelden opplegget har vært så skreddersydd for motparten – NHO. Derfor gikk det også smertefritt. Det har vært langt vanskeligere ved tidligere fellesoppgjør å komme fram til et resultat som har vært så sterkt i samsvar med Representantskapets vedtak. Ved tidligere fellesoppgjør har kravene langt mer hatt en lavtlønnsprofil. Denne gang hadde ikke oppgjøret noen lavtlønnsprofil, dermed var det mye enklere å gjennomføre det.

– Leif Haraldseth og andre gjør et stort poeng av at den sosiale profilen er ivaretatt i og med at vi har krevd og fått gjennomført kronetillegg. I den anledning vil jeg spørre: Er dette uttrykk for historieløshet, eller hva er det? Jeg kan ikke huske ett eneste oppgjør så lenge jeg har vært med hvor man ikke i industrien har krevd og fått gjennomført oppgjøret som kronetillegg. Det er da ikke noe nytt. Det fremstilles nå som noe nytt, og spesielt sosialt. Ved tidligere fellesoppgjør har vi fått gjennomført likt kronetillegg, pluss at vi har fått spesielle tillegg for de lavtlønte. Da har oppgjørene hatt en sosial profil. Jeg ser at i massemedia, og ikke minst i Arbeiderbladet, griper man det poenget med begjærighet, og fremstilte i en leder forleden oppgjøret i fjor som det mest sosiale oppgjør som har vært gjennomført som fellesoppgjør. I den anledning vil jeg vise til et virkelig sosialt og godt lavtlønnsoppgjør,

nemlig i 1980. Da hadde vi et virkelig lavtlønnsoppgjør, og et oppgjør med sosial profil.

– Tre kroner i tillegg er det mange som er fornøyd med, men jeg vil gjerne fastholde de prinsipielle innvendingene vi hadde mot den profilen dette oppgjøret har fått – noe vi ga uttrykk for i forrige representantskapsmøte. Vi har fremdeles dette synet på oppgjøret.

Jardar Hendricksen, Østfold fylke, sa at han fryktet at det kunne komme ting i den nye lønnsloven som kunne forstyrre de forutsetningene LO har lagt for å godkjenne protokollen.

– Jeg håper LOs ledelse nå gransker utkastet til ny lønnslov med falkeøyne, og får gitt sine kommentarer til endringer før den blir vedtatt av Stortinget.

På denne bakgrunn fremmer jeg følgende forslag:

«Representantskapet krever at lønnsloven ikke gir grunnlag for forfordeling av organisasjoner utenfor LO.»

– Forrige taler snakket om lavtlønnsbransjer. Jeg tror imidlertid ikke det er lenge før det er atskillig flere innenfor den kategorien. Det er nye grupper som kommer inn under lavtlønnsgarantien i tur og orden.

Dirigenten anså dermed debatten for avsluttet, og ga ordet til sluttreplik til

Leif Haraldseth: – Flere av innleggene har berørt gebyrpolitikken. I den anledning vil jeg si at det er ingen av oss i LO som på noen som helst måte akter å stå fram som bankenes forsvarere. Jeg går ut fra at alle her i Representantskapet har registrert at vi med jevne mellomrom har gitt uttrykk for vårt standpunkt når det gjelder bankenes gebyrpolitikk. Det synet har ikke endret seg.

Jardar Hendricksen nevnte at det var lite i Statsministerens brev om sysselsettingssituasjonen. Da vil jeg minne om at vi på Representantskapetets møte 22. februar i år vedtok en tiltakspakke på 25 punkter. De forslag som kom inn om hva disse punktene burde inneholde ble inkorporert i de 25 punktene.

Statsministerens brev inneholder imidlertid en viktig formulering, som vi satte mye inn på å få gjennomført, nemlig: «I konkurransen om kontrakter på kontinentalsokkelen vil Regjeringen

sørge for at hensynet til sysselsettingen og norsk industri tillegges stor vekt.» Det er en programmerklæring som vi skal følge opp, slik at vi her får maksimalt ut av slike kontrakter til norsk industri.

Syver Bakken stilte seg tvilende til om renten hadde gått ned. Også fra LOs side har vi gitt uttrykk for vårt syn på det, og hevdet at resultatet av at Norges Banks rente er satt ned ikke har fått en tilfredsstillende utvikling som har kommet bankenes kunder til gode. Jeg er derfor enig i Bakkens intensjoner. Det som imidlertid kan tilføyes, er at den siste rentenedsettelsen fra Norges Bank til dels har ført til at bankene har satt renten litt ned. Jeg håper at Regjeringen følger opp en ytterligere rentenedgang fra Norges Bank, og sørger for at dette også kommer bankkundene til gode.

Ingvaldsen, Nilsen og Langbråten kom med en del betraktninger om tariffoppgjøret og forholdet til andre organisasjoner. I vårt opplegg er 0,2% avsatt til ansiennitetstillegg. Dette gjør man så om til 40 øre, og det er der det svikter. Selv om ansiennitetstillegget går ut over 0,2%, så er ikke vi på LO-siden bundet av 0,2% under slike forhandlinger. Vi har på fellesbasis betalt for 0,2%, som er regnet som en total kostnad for fellesskapet. Det er således ikke slik at vi har et tak på 0,2% i de enkelte områder. Det er nemlig mange som ikke har slike ansiennitetsavtaler, og dermed vil de som har slike avtaler kunne få ekstra tillegg ut over 0,2%. På denne bakgrunn er jeg temmelig sikker på at det er mange av LOs medlemmer som vil få betydelige tillegg ut over 3 kroner. Vi i LO ble i fjor sterkt kritisert, ikke minst fra Jern og Metall, fordi vi var med på å begrense ansiennitetsavtalen i fjorårets oppgjør. Derfor vedtok Representantskapet i år at vi skulle åpne for ansiennitetstillegg, noe vi nå har gjort. Det fører imidlertid selvsagt også til at vi ikke kan nekte andre organisasjoner å ha tilsvarende avtaler. Men hvis dette fører til urimeligheter for grupper av Landsorganisasjonens medlemmer, skal vi selvfølgelig følge utviklingen meget nøye med henblikk på å få en skikkelig løsning på problemene.

– Når det gjelder utkastet til ny lov om inntektsregulering, så ville vi nødig levere ut et slikt utkast før loven er vedtatt i Stortinget. Jeg har senest i dag hatt kontakt med saksordføreren i Stortinget, Tom Thoresen, og blitt informert om siste nytt på området. Han fortalte at komiteen hadde arbeidet til kl. 03 i natt, og at de skulle fortsette i dag – med tanke på å få forslaget vedtatt i Stortinget snarest mulig.

Hovedpoenget for oss er å regulere de uorganiserte, og det er det

som er hovedmålet med loven. Loven må derfor få en formulering som klart slår fast at uorganiserte ikke skal ha noen som helst fordeler i forhold til de organiserte.

– Jeg mener med dette å ha kommentert Ingvaldsens, Nilsens og Langbråtenes innlegg på det punktet.

Når det gjelder andre delen av Langbråtenes innlegg – spørsmålet om trygdemisbruk, så vil jeg bare gi uttrykk for at jeg er fullstendig enig med ham i hans syn. Fra vår side må vi fortsatt forsøke å bedre den fleksible pensjonsalderen. Det regner jeg også med blir et viktig punkt i de diskusjonene vi skal ha på LO-kongressen om det nye handlingsprogrammet.

Jeg kan ikke se noen som helst grunn til at vi fra vår side skal endre den linjen vi har lagt oss på når det gjelder ytterligere forbedring av den fleksible pensjonsalder.

Rolf Frøysland mente at det var sammenheng i dette, så på det punktet er vi enige. Hans argumentasjon for hvorfor er jeg imidlertid ikke så helt enig i. De som har vært med i forhandlingsutvalget og gjennomlevet utviklingen hos den annen part, har vel da et annet synspunkt på hvorvidt vårt opplegg var skreddersydd for NHO. Jeg tror det er å ta munnen litt for full. Jeg vil da ikke minst peke på den utviklingen vi gjennomgikk i forhold til NHOs betydelige ønske om å få til en skatteordning denne gang – deres ønske om ikke å få noen lov, og at deres ønske når det gjaldt det generelle tillegget i utgangspunktet lå på et annet plan enn det vi nådde fram til.

– Når det gjelder lavlønnsprofilen på oppgjøret, vil jeg minne om at vi tross alt har fått en garantiordning for de lavest lønte, og at de lavest lønte ved hjelp av den automatisk får lønnstillegg som de ikke fikk før 1980. Nå virker det som om NHO har gitt opp kravet om å bli kvitt garantiordningen. Jeg håper at de også erkjenner at slaget er tapt for godt.

– Med dette mener jeg å ha kommentert det vesentligste av innleggene, og håper fortsatt på et størst mulig flertall for det framlagte forslaget.

Dirigenten, *Ole Knapp*: – Under punkt 1 på dagsordenen foreligger det da Sekretariatets innstilling, som lyder som følger:

«Forhandlingsresultatet i privat og statlig sektor godkjennes.»

– Under samme punktet foreligger det et forslag til uttalelse fra Representantskapet hva angår den kommunale sektor, og det foreligger et forslag fra Jardar Hendricksen.

– Dirigenten kan tenke seg at man først voterer over protokollen. Deretter refererer dirigenten, og får votert over, uttalelsen om kommunal sektor. Til slutt tas forslaget fra Jardar Hendricksen opp til votering.

– Kan forsamlingen slutte seg til en slik behandlingsmåte, spurte *dirigenten*.

Forslaget til behandlingsmåte ble enstemmig godkjent.

VOTERING:

Sekretariatets innstilling:

«Forhandlingsresultatet i privat og statlig sektor godkjennes».

VEDTAK: Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot 3 stemmer.

Dirigenten refererte deretter følgende forslag fra Sekretariatet til uttalelse om lønnsoppgjøret i den kommunale sektor:

«Representantskapet i Landsorganisasjonen vil sterkt beklage den holdning Kommunenes Sentralforbund har inntatt under årets tariffoppgjør.

De tilbud som KS har framsatt har en profil og en ramme som bryter klart med det som ellers er lagt til grunn både i privat og statlig sektor og er helt uakseptable. Det er med uro en må konstatere at KS på denne måte vil stille seg utenfor det inntektspolitiske samarbeidet som partene ellers har akseptert som grunnlag for årets oppgjør. Det er dessuten uforståelig at KS i oppgjøret for et 2. avtaleår står steilt på et tilbud som markert vil endre lønnsrelasjonene mellom de ansatte i staten og kommunene.

Representantskapet gir sin fulle støtte til de krav som LOs forhandlingssammenslutning i kommunene (LOK) har framsatt, og som er helt i samsvar med de retningslinjer Representantskapet vedtok 22. februar og hva som ellers er blitt resultatet av vårens oppgjør.

Representantskapet oppfordrer dessuten Regjeringen til å gjøre alt den kan for å medvirke til at også kommuneoppgjøret kan bli løst uten en alvorlig arbeidskonflikt. Dette vil være i samsvar med det inntektspolitiske samarbeid vi for øvrig har hatt ved dette oppgjør.»

Ingen forlangte ordet til forslaget til uttalelse.

VEDTAK: Sekretariatets forslag til uttalelse ble enstemmig godkjent.

Dirigenten: – Det foreligger følgende forslag fra *Jardar Hendricksen*:

«Representantskapet krever at lønnsloven ikke gir grunnlag for forfordeling av organisasjoner utenfor LO.»

Dirigenten foreslo at forslaget oversendes Sekretariatet, som får muligheten til å følge opp.

VEDTAK: Dirigentens forslag ble enstemmig vedtatt.

Saklistas punkt 2:

Stortingsvalget 1989

LOs leder, *Leif Haraldseth*, sa følgende om dette punktet på saklista: – Som Representantskapets medlemmer sikkert kjenner til, holder vi vanligvis våre kongresser i mai måned. På Kongressene er det alltid et foredrag om den politiske situasjon. Foredraget blir etterfulgt av en diskusjon, som munner ut i en uttalelse og bevilgning til valgkampen.

– Situasjonen i år er imidlertid at Kongressen først holdes i oktober – altså etter kommende stortingsvalg. Fra Sekretariatets side har vi derfor ment at det vil være riktig av Sekretariatet å legge fram en innstilling med forslag til vedtak her på dette representantskapsmøte, fordi det er Representantskapet som er det høyeste organ vi har å holde oss til mellom kongressene.

På denne bakgrunn foreligger det fra *Sekretariatet følgende forslag:*

Stortingsvalget til høsten vil bli en styrkeprøve for arbeiderbevegelsen. Hvilke holdninger og verdier skal prege samfunnsutviklingen fram mot tusenårsskiftet? Motkreftene i samfunnet er sterke. For å forme samfunnet i tråd med fagbevegelsens interesser og krav, er de fagorganiserte best tjent med en Arbeiderpartiregjering.

Stortingsvalget 1985 ga som resultat et borgerlig flertall i Stortinget, og fortsatt borgerlig regjering. Den borgerlige regjeringen utnyttet ikke de store oljeinntektene til økt velferd og sosial framgang i Norge. I stedet ble oljeinntektene benyttet til et uhemmet lånefinansiert privat forbruk. Det ga større ulikheter og svekkelse av offentlige ytelser. Det ble ikke gjennomført en eneste sosial reform.

På grunn av det private overforbruket og sviktende oljeinntekter kom norsk økonomi i vanskeligheter, med store underskudd overfor utlandet. Den borgerlige regjeringen kastet kortene, og Arbeiderpartiet måtte overta roret i mai 1986.

Den viktigste oppgaven var å skape orden i norsk økonomi. Pris- og kostnadsveksten er vesentlig dempet, og det er i 1989 muligheter for lavere pris- og kostnadsutvikling enn hos våre handelspartnere. Det viktigste bidrag i denne sammenheng har vært det inntektspolitiske samarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet, hvor Landsorganisasjonen har spilt en avgjørende rolle.

Styrkingen av norsk økonomi har også gitt et lavere rentenivå.

Norsk økonomi er ført inn på tryggere grunn av Arbeiderpartiregjeringen i nært samarbeid med fagbevegelsen. Dette er selve grunnlaget for å virkeliggjøre andre målsettinger og krav i våre programmer.

Kampen mot arbeidsledighet og for full sysselsetting har alltid vært arbeiderbevegelsens fremste målsettinger. Dette målet må prioriteres over alle andre mål.

Representantskapet slår fast at arbeidsledigheten har nådd et uakseptabelt nivå. For den enkelte som rammes er det en personlig tragedie. For samfunnet er det en sløsing med ressurser. Representantskapet har krevd at omstillingspolitikken må følges opp med aktive strakstiltak, offentlige sysselsettingstiltak og tiltak som skaper vekst. Det må meisles ut en klar strategi for å legge grunnlaget for nye og varige arbeidsplasser.

Regjeringen følger nå opp fagbevegelsens krav, og har lagt fram en aktiv handlingsplan for å bekjempe ledigheten. Representant-

skapet har tillit til at Regjeringen vil sette inn nødvendige tiltak for å presse ned arbeidsledigheten.

Representantskapet mener at Arbeiderpartiets landsmøte har staket ut en kurs mot 1990-årene som er i pakt med fagbevegelsens egne prioriteringer. Det er helt nødvendig at arbeiderbevegelsen nå gjenreiser troen på solidaritet og fellesskap. Representantskapet vil spesielt understreke følgende hovedoppgaver framover:

- arbeid til alle
- rettferdig fordeling
- bedring av miljøet

Representantskapet slår fast at fagbevegelsens grunnleggende krav bare kan bli gjennomført med en Arbeiderpartiregjering. Representantskapet oppfordrer derfor tillitsvalgte og medlemmer til aktiv innsats for å sikre et stortingsflertall for en fortsatt A-regjering etter valget til høsten.

Representantskapet understreker denne oppfordringen ved å bevilge 2 millioner kroner til Det norske Arbeiderparti. Sekretariatet får samtidig fullmakt til å iverksette nødvendige tiltak for å sikre et godt valgresultat.»

Leif Haraldseth: – La meg til slutt bare legge til som en opplysning, at Kongressen for fire år siden bevilget 1 ½ million kroner. Justert for prisstigningen siden dengang, foreslår nå Sekretariatet 2 mill. kroner – som vi håper Representantskapet kan godkjenne.

Dirigenten: – Dere har hørt LOs leder referere den politiske uttalelsen, inkludert forslaget om bevilgning. Forlanger noen ordet til saken?

DEBATTEN:

Arne Grønningseter, Norsk Sosionomforbund: – Som ett av forbundene i LOK, er jeg glad for den uttalelsen som ble vedtatt når det gjelder kommunesektoren. Jeg vil også rette en takk til Sekretariatet for den gode oppfølgingen de har gjort av den vanskelige situasjonen vi er i.

– Når det gjelder stortingsvalget, så mener vi i NOSO at det ensidige, formaliserte faglig-politiske samarbeidet mellom LO og Arbeiderpartiet må løses opp. Vi mener at fagbevegelsen har et ansvar for å drive et faglig-politisk samarbeid med politiske par-

tier. Dette gjelder i særlig grad partier som støtter fagbevegelsens saker. Målsettingen med dette arbeidet må være at partiet følger opp fagbevegelsens saker uten at fagbevegelsen bindes i partipolitiske spørsmål. Slik skal fagbevegelsen være drivkraften. Derfor må fagbevegelsen alltid være selvstendig og ingen automatisk støttespiller for ett politisk parti.

Det ensidige formaliserte samarbeidet med Arbeiderpartiet kan føre til at LO justerer sine krav i forhold til hva Arbeiderpartiet kan akseptere, og slik kan en lett komme i utakt med sine egne medlemmer.

Vi mener derfor at det ensidige, formaliserte samarbeidet med Arbeiderpartiet må avvikles, og at det må utvikles andre former for kontakt mellom fagbevegelsen og de politiske partiene som ivaretar arbeiderbevegelsens interesser. Vi vil derfor gå imot en uttalelse som ensidig støtter og gir bevilgninger til Arbeiderpartiet. Etter vårt syn er det bra at LO engasjerer seg i valgkampen, men da bør det skje ved at de stiller krav til de politiske partier om å følge opp saker som er viktige for fagbevegelsen.

Bjørn Christiansen, Norsk Barnevernpedagogforbund, sa at hans utgangspunkt var mye av det samme som Grønningsæter ga uttrykk for. – Jeg skjønte jo da vi fikk saklista at det ikke var valg-tidspunktet vi skulle bli orientert om, men at det var hvilken holdning Representantskapet skal ha til stortingsvalget.

– Jeg mener at utgangspunktet for dette må være hva vi mener er riktig, og hvilke krav vi har til de politiske partiene – ikke en slik ukritisk hyllest til ett parti – som denne uttalelsen er gjennomsyret av. Jeg kjenner bare litt til Arbeiderpartiets handlingsprogram, men jeg kjenner vårt eget handlingsprogram, og jeg er ikke sikker på at det som står i det framlagte forslag til uttalelse er riktig. Jeg er ikke sikker på, når en ser hva som er gjort i forhold til arbeidsledighet, i forhold til offentlig sektor, i forhold til velferdsstatens sikkerhetsnett, i forhold til barn og unge, i forhold til sosialsektoren osv. – at vi som fagorganiserte er best tjent med en Arbeiderparti-regjering. At den kurs som Arbeiderpartiet nå legger er i pakt med fagbevegelsens egne prioriteringer. Hva da med de forslag til privatisering som ligger her?

– Jeg er ikke sikker på at fagbevegelsens grunnleggende krav bare kan bli gjennomført med en Arbeiderparti-regjering. Jeg synes det er hårreisende å legge fram en slik ensidig og unyansert

uttalelse på dette representantskapsmøte. Det sier jeg ikke fordi jeg prinsipielt er uenig i det fagligpolitiske samarbeidet, men jeg synes vi faktisk skal være fornøyd med siste setning i det vi allerede har vedtatt i forrige sak om at «tariffoppgjøret som det her ligger er i samsvar med det inntektspolitiske samarbeidet.» Det er et relativt klart signal fra Representantskapet, og det burde være nok. Jeg vil derfor stemme imot det fremlagte forslaget.

Elvy Fedje, Handel og Kontor i Norge: – Faglig-politisk samarbeid, ja, men på hvilke premisser? Jeg har brukt umåtelig mye tid de siste par årene på å tenke igjennom akkurat det. Og jeg må si at det er mer en én gang jeg har vært veldig, veldig skuffet over det partiet har gjort, og også det LO-ledelsen har gjort.

– Det er sagt at tiden nå er inne for stopp i reformer, og at det vi må bruke tiden til er å kjempe for å ivareta det vi allerede har oppnådd, og som vi allerede har betalt prisen for. Det er veldig vanskelig når Gro Harlem Brundtland og Gunnar Berge gang på gang viser seg på Dagsrevyen og løfter en advarende pekefinger mot nye krav? Dette hørte vi lenge, og så plutselig var alt så greit. Nå skulle vi være optimistiske og glade.

– Hva er det som har vært grunnpilaren i alt arbeiderbevegelsen har stått for? Jo, det har vært mennesker som har hjulpet mennesker – det har vært solidaritet, trygghet og likeverd. Da går det ikke an når det passer visse personer at vi skal være optimistiske og glade. Til det har det skjedd altfor mye i mellomtiden.

– Vi har ektefeller som har vært eller er arbeidsledige. Det er greit det, første uken. Men så kommer tungsinet inn, og mangel på penger. Så må de stå i lange køer på arbeidskontorene. Det er nedverdiggende. Min mann er et sterkt, friskt mennesker, og han har – i likhet med alle oss andre – kjempet og betalt prisen for de velferdsgoder vi har oppnådd. Er det da nødvendig å vente i flere måneder på å få arbeidsledighetstrygd, i en situasjon som han uforskyldt har kommet opp i? Skal det virkelig av den grunn være nødvendig å gå på et sosialkontor eller å måtte ta ut Sparing med skattefradrag, som siste nødløsning for at vi skal klare oss. Det er meget, meget hardt å klare seg i dag, og som Syver Bakken nevnte, har kommunene økt avgiftene enormt. Det kommer ikke med på noen statistikk.

– Jeg synes ikke det er helt rettferdig, Berge, når du indirekte skylder på oss arbeidstakere for at landets økonomi er som den er. I

en artikkel i arbeiderpressen ble det av en japansk direktør sagt at den bedriftslederen som skyldte på en arbeider for at bedriften gikk dårlig, han hadde ingenting der å gjøre.

Jeg er en av dem som tidligere virkelig har kunnet slå meg på brystet og vært kry for det faglig-politiske samarbeidet – nettopp på grunn av at det er takket være det vi har oppnådd alle de reformene vi har fått. Men i dagens situasjon er det veldig vanskelig å føle noen optimisme.

– En annen ting vi også opplever på arbeidsplassene i dag, er den manglende respekt arbeidsgiverne har for oss. Hvem er skyld i dette? Regjeringen forstår jo arbeidsgiverne i hjel. De forstår at de må omlegge, økonomisere og rasjonalisere. Men i det felles avtaleverket – Hovedavtalen – er det bare vi arbeidstakere som har plikter.

– På Senterpartiets landsmøte gikk nestlederen fram og snakket med fine ord om solidaritet, trygghet og likeverd. Det var flaut. Hvorfor kan alle partier mer og mer bruke disse ordene som en selvfølge. Det er våre ord de bruker, og jeg tror at denne forsamlingen har tro på det fremdeles, ellers hadde de ikke sittet her.

Når det gjelder perspektivene i Arbeiderpartiets langtidsprogram, så har referatene fra landsmøtet i Dagsrevyen og Kveldsnytt ikke fortalt meg noe av det jeg var interessert i. Jeg vil nemlig gjerne vite hva Arbeiderpartiet vil gå inn for nå, hva er det de vil gjøre for den unge, friske kvinne og mann, som nå bare går hjemme og slenger? Det kan ikke være riktig at de som har vært med og betalt for dette, skal gå ned i lønn og så skal de jobbe. Det føles mindreverdig. Jeg tror ikke at de som har vært med og vedtatt dette ville gjøre det selv.

– Lederen vår i Handel og Kontor sa på avslutningen av vårt landsmøte: Vil dere, vil vi. De ordene synes jeg er veldig treffende, for en tillitsmann er et resultat av de som har valgt ham. Jeg ber dere om å tenke igjennom om vi har gjort jobben vår godt nok.

Leif Haraldseth ba om ordet til en saksopplysning. – Jeg beklager at jeg da jeg la fram innstillingen fra Sekretariatet ikke sa at den ble vedtatt mot 2 stemmer i Sekretariatet.

– Til Elvy vil jeg opplyse at tidspunktet for utbetaling av arbeidsledighetstrygd har vært et stort problem. Vi har gjentatte ganger tatt det opp, og vi har nå fått dette til å bli førsteprioriterte

arbeidsoppgaver for arbeidsformidlingskontorene. Vi har nå fått saksbehandlingstiden ned fra omkring 6 uker til 3 uker.

Dag Høberg, Norsk Sjømannsforbund: – Med fare for å bli stemplet som ekstremist – høyre eller venstre – vil jeg likevel gå imot det framlagte forslaget. På vegne av 15 – 20 000 ledige sjøfolk kan jeg ikke støtte forslaget. Dette er sjøfolk som har blitt ledige to ganger – først da NIS ble innført og neste gang da oppsigelsen kom på nytt igjen. De er de første som går, fordi de ble sist ansatt – under den samme regjeringen.

– Faglig-politisk samarbeid? Ja, det går jeg inn for, men jeg kan ikke støtte forslaget om en bevilgning på 2 millioner kroner på grunn av alle mine arbeidsledige kamerater, som har denne regjeringen å takke for sin arbeidsledighet.

Jardar Hendricksen, Østfold fylke: – Vi kan ønske, vi kan tro og vi kan drømme, men virkeligheten ligger tross alt på bordet. Hvem skal vi støtte? Hvor skal vi oppnå noe, og hvem støtter hva i det politiske livet?

Her har vi realitetene i et lite nøtteskall.

– Jeg går inn for uttalelsen og går inn for bevilgningen på 2 millioner kroner. For hvem er det som støtter de jeg oppfatter som våre motstandere? Ytre høyre og ytre venstre oppfatter jeg som våre motstandere, for å si det helt klart og tydelig. Hvem er det som støtter bedriftsledelsen og Høyre? Jo, det er bedriftene og industrien som sier opp våre arbeidskamerater, og som støtter de borgerlige partiene med enorme beløp. Det er da ikke Regjeringen som har sagt opp arbeidskameratene våre. Det er ikke Regjeringen som har nedlagt Kværner, eller som har bestemt at Kværner nå begynner å interessere seg for prosjekter i Polen.

– På Stortinget sitter det et borgerlig flertall, kanskje takket være mange av de som går arbeidsledige. Takket være en del av oss. Det beste som er uttalt her, var egentlig spørsmålet som ble stilt om hvorvidt vi har gjort det vi skal gjøre i denne sammenheng. Da tror jeg svaret i utgangspunktet blir nei.

– Som faglig tillitsmann synes jeg det ofte er problemfylt å få engasjert mennesker til å kjøre et aktivt løp. Det er også noen som påstår at fagbevegelsen og partiet er ett fett. Det er jeg imidlertid helt uenig i. Jeg har alltid oppfattet det slik at de vedtakene vi har

fattet i de enkelte forbund og i Representantskapet, er fattet på fritt grunnlag. Hvis vi ikke er enige i det som foreslås, har vi full rett til å si nei. Jeg synes derfor at vi noen ganger må være litt ærlige overfor oss sjøl. Vi har sjøl gjort for lite. Vi kan godt si at LO har gjort for lite – Regjeringen har gjort for lite. Men det er borgerlig flertall, og det burde det ikke ha vært. Jeg tror vi hadde hatt større mulighet til å sparke Regjeringen litt på skinnleggen hvis de hadde hatt flertall i Stortinget.

– Jeg er ikke alltid enig i det Regjeringen gjør, men tross alt, det er helheten vi må se på. Tror noen virkelig at det finnes noe annet parti på Stortinget som kunne ha utrettet noe, eller hatt vilje til å gjøre det. Hvis de ville, er de for små. Er partiene store nok, har de ikke viljen.

– Senterpartiets landsmøte fikk en veldig fin markedsføring på TV – i motsetning til hva Arbeiderpartiets landsmøte fikk. På sistnevnte landsmøte var striden mellom de to nestlederkandidatene det viktigste punktet. Politikken ble satt i bakhand. Senterpartiet prater imot Høyres politikk, men sier de skal samarbeide med Høyre. Jeg synes de selv må ha store problemer med å finne ut hvor de hører hjemme.

– La oss nå prøve å få et sosialistisk flertall på Stortinget. Da vil vi som fagbevegelse ha mye større muligheter til å oppnå det vi ønsker og mener er viktig for våre medlemmer. I den sammenheng må vi imidlertid også ta noen belastninger, både politiske og ute på arbeidsplassene. Det er en del av gamet.

– Jeg går derfor inn for både uttalelsen og bevilgningen, selv om jeg mener uttalelsen kunne ha vært bedre, sa Jardar Hendricksen i sitt innlegg.

Peter A. Moe, Norges Offisersforbund: – Jeg vil berøre spørsmålet om hvordan vi som tillitsvalgte utfører vår rolle og den tillit vi er gitt av medlemmene i LO. I den anledning vil jeg gå tilbake til et par undersøkelser som vi bør ha i minnet når vi debatterer forslaget til uttalelse og forslaget til bevilgning.

– I 1978 fortalte LO-undersøkelsen oss at de fleste spurte mente at koblingen mellom Det norske Arbeiderparti og LO var et uheldig trekk ved LO. I en tilsvarende undersøkelse høsten 1984 svarte mer enn to tredjedeler av LOs medlemmer at LO har en for nær

tilknytning til Arbeiderpartiet. Blant ikke LO-organiserte var det naturligvis også et klart flertall som mente det samme.

Det som forbauset fra den siste undersøkelsen var i hvor stor grad hele landets befolkning – LO-organiserte eller ikke – organiserte eller uorganiserte – var samstemmige i at tilknytningen mellom LO og Arbeiderpartiet var for sterk. Det var bare noen og tju prosent av LOs medlemmer som syntes å støtte en form for tilknytning til Arbeiderpartiet. Ja, selv et flertall av LOs Arbeiderpartivelgere mente at tilknytningen var for nær. Det var sogar en og en halv gang så mange av LOs DNA-velgere som var misfornøyd med den nære tilknytningen til eget parti som det var av den samme gruppen som støttet ordningen.

– Det er tegn som tyder på at motstanden mot denne formen for tilknytning øker. Et anslag i dag ville kanskje vise at 70 prosent av våre medlemmer er uenige i at denne koblingen skal være så sterk som den er, og det er mulig at det bare er 20 prosent som aksepterer ordningen.

Jeg tror overhodet ikke det er noe galt med Arbeiderpartiet, og jeg tror neppe at LOs medlemmer hadde vært mere fornøyd dersom LO hadde knyttet en like tett kontakt til et annet politisk parti på bekostning av Arbeiderpartiet. Det er selve formen på samarbeidet og tilknytningen til ett politisk parti flertallet føler er uriktig, og da hjelper det neppe å trekke andre partier inn i den folden.

Den nære koblingen rører og bygger opp under en følelse av at vi utøver vår tillit fra medlemmene på en noe uheldig måte.

Vi kan gjøre mye rart overfor våre medlemmer, uten at de ville rennonsere en tøddel på kampen for et sterkere LO. Men vi i LO kan ikke med hell til evig tid kjempe imot en ulmende og stigende uro for LOs selvstendighet. Og når vi til nå ikke har maktet – evnet eller villet dra i gang en fruktbar og objektiv debatt om denne tilknytningen, så får vi ta den bitvis opp hver gang bevilgningsspørsmålet kommer på banen. For det er ingen ting i vår adferd og våre vedtak som oppfattes mer tilknytningsfremmende enn pengevilgninger til et politisk parti.

– Så vil vi naturligvis få høre at vi fra vårt ståsted er fullstendig historieløse, og at vi umulig kan ha kunnskap om alle de reformer, den makt og den innflytelse vi har utøvet og som vi har kjøpt oss. Til dét kan jeg si at vi er meget vel kjent med den viktige betydningen den nære tilknytningen til partiet har hatt for en viktig og riktig samfunnsutvikling i dette århundre og fram til i dag. Vi har imidlertid kommet til en tid hvor LO har problemer. Uansett hvor

mye vi styrer utviklingen og deltar i utformingen av velferdsgodene, så taper vi terreng. Organisasjoner utenfor LO øker i volum – ikke fordi de evner å ta innhogg i gruppen av uorganiserte. Denne gruppen har stort sett vært uforandret i størrelse de siste 30 årene. Nei, det er på bekostning av oppslutningen om LO, og dét er det naturligvis flere årsaker til. Men hva er det de andre bruker som hovedårsak? Avskallet all staffasje, så er det LOs nære tilknytning til Arbeiderpartiet som generelt gir dem mere vind i seilene, og på toppen troner pengebevilgningssaken.

– Hvordan skal vi så fra LOs side takle denne formidable utfordringen? Skal vi stevne i samme spor som før, sable ned de som ytrer om nytenkning og et aldri så lite forsøk på å peke på noen årsaksforhold rundt den dramatiske situasjonen LO er inne i? Skal vi nå ta opp den hansen som diverse undersøkelser har kastet for våre føtter? Skal vi ta det store flertallet av LOs medlemmer på alvor og erkjenne deres sunne dømmekraft? I så tilfelle avviser Representantskapet det framlagte forslaget til bevilgning. Vi sender saken tilbake til Sekretariatet – i den grad det finnes en søknad om slik bevilgning – med et pålegg om at saken sendes ut til de enkelte forbund. Så får de avgjøre om de har vedtektsgrunnlag og alminnelig støtte i egen organisasjon til en slik bevilgning.

Dette vil ha en formidabel signaleffekt. Med riktig strategiplanlegging og utvikling av en smidigere organisasjonsstruktur, vil dette være starten og grunnlaget for å kunne smadre mesteparten av YS og deler av AF.

Vi i LO har på mange måter et regnskap å gjøre opp. Alle de tillitsvalgte og alle de medlemmene som utrettelig slåss for økt oppslutning om LO – men som like utrettelig rives mellom det de møter som politisk vulgærpropagande mot LO-medlemskap, og vår egen mer eller mindre vellykkede kamp for å rettferdiggjøre samarbeidet med Arbeiderpartiet – dem skal vi støtte.

Alle disse skylder vi å gi en solid håndsrekning. Vi skylder dem å ta signalene om misnøyen til samarbeidsformene alvorlig, og fremstå som den maktfaktor vi tross alt er av egen kraft og tyngde. Vi skylder dem å opptre på den politiske arena med den integritet og en profesjonell adferd som gjør det mulig at alle anstendige partier både vil og må ta tilbørlig hensyn til våre krav og vårt arbeid.

– Med dette som bakgrunn vil jeg fremme følgende forslag:

«Den framlagte uttalelsen avvises.

En eventuell søknad om økonomisk støtte til AP oversendes de enkelte forbund til ordinær behandling.»

Dirigenten foreslo satt strek med de inntegnede talere.

Dette ble enstemmig bifalt.

Arnulf Ingvaldsen, Hordaland fylke, sa seg enig i forslaget fra Sekretariatet om å bevilge penger til Det norske Arbeiderparti. – Forleden dag var det på TV et program fra England om Murdocks fem aviser. Han eier mye av det skrevne ordet, kan en si, og han vil nå inn på TV. I disse fem avisene ble det skrevet nedvurderende om BBC. Folk trodde dette var fem uavhengige aviser, som alle var misfornøyde med BBC. Det var imidlertid Murdock som styrte hele diskusjonen. Det er klart at han ønsket å få BBC vekk for å drive dette sjøl.

– Dekningen av Arbeiderpartiets landsmøte er vårt beste argument for å gi denne bevilgningen. Det verste jeg har sett av møl var nestlederdebatten i partiet, men partiets program var det ikke mange som fikk med seg.

– Motparten til A-pressen er de store avisene: Aftenposten Fædrelandsvennen, Stavanger Aftenblad, Bergens Tidende osv. Der sitter de økonomiske maktmonopoler.

Vi har ikke flertall i Stortinget, og vi kan egentlig ikke kreve å få alle våre ønsker innfridd. Imidlertid har vi få alternativer til et faglig-politisk samarbeid med Det norske Arbeiderparti, og det vi har oppnådd hittil, har kommet som et resultat av dette.

Jeg for min del har alltid sett Arbeiderpartiet som et verktøy i den politiske kampen, og er ikke verktøyet godt nok, kan en jo spørre: Er det kun Arbeiderpartiets feil, eller er det vi som ikke har vedlikeholdt verktøyet vårt?

Det faglig-politiske samarbeidet har vært markedsført i mange år som et problem for oss. I den anledning vil jeg spørre: Hvem er det som har markedsført det? Det er selvfølgelig motparten, som har gjort et stort nummer av at LOs medlemmer betaler penger til Arbeiderpartiet, selv om de stemmer Kristelig Folkeparti. Med en balansert informasjon, har ikke våre medlemmer problemer med det faglig-politiske samarbeidet. Når det gjelder den delen av våre vedtak som skal løses politisk, så har vi ikke andre alternativer.

– På denne bakgrunn vil jeg anbefale Representantskapets medlemmer å stemme for den foreslåtte bevilgningen.

Dag Høgberg, Norsk Sjømannsforbund, sa at det for ham var det viktigste å være fagorganisert, og at det var fagforeningspolitikk

som sto hans hjerte nærmest – Med dette vedtaket vil det bli helt håpløst å verve medlemmer, og dette burde alle forstå etter det vi har vært igjennom. Jeg skjønner ikke hvordan noen skal kunne forklare tusenvis av arbeidsledige sjøfolk at Arbeiderpartiet ikke har noe med det å gjøre i det hele tatt.

– Det er ikke alltid vi har skylden sjøl fordi om vi ikke når fram. Gjentar man en slik påstand ofte nok, er det kanskje enkelte som begynner å tro på at det er deres egen feil. Men jeg vet at dette ikke alltid er tilfelle.

Dere husker kanskje 1. mai-debatten på TV mellom Liv Nilsson og Einar Førde. I debatten sa Førde at en måtte begynne å låne ørene mere til de andre organisasjonene utenfor LO. Har ikke folk oppfattet dette da? Jeg hadde inntrykk av at Liv Nilsson også oppfattet dette ganske klart.

– Jeg kan ikke gå inn for å støtte et slikt forslag om bevilgning, idet det vil få negativ effekt på vervingen av nye medlemmer. Det er framtida vi snakker om, og det er yngre mennesker vi trenger i organisasjonen.

Olav Lindrupsen, Fellesforbundet, sa at man i denne, som i andre saker, skal være veldig varsomme med å legge vår politikk opp etter meningsmålinger. – De synspunktene som har kommet fram i FAFO-rapporten – der man går litt imot det faglig-politiske samarbeidet – skyldes ikke for mye faglig-politisk samarbeid, men det skyldes for lite av den type arbeid i fagforeningene.

– Det er klart at holdningene utmeisles ut fra den informasjon man får. Når man fra denne talerstol kan si at den framlagte uttalelsen og dette representantskapet har en ukritisk holdning til Arbeiderpartiet, så kan jeg ikke forstå at de kan ha vært til stede på det forrige representantskapsmøtet. Jeg tror nemlig at dette forum er i stand til å si ifra slik at det høres hvis det er noe en er uenig i. Men det er jo slik at man skal ha et verktøy til å gjøre det stykke politisk arbeid som trengs. Her tror jeg egentlig vi står ved kjernen. Vi har ikke noe annet verktøy, og da får vi forsøke å slipe opp det verktøyet vi har. At vi på dette området har sviktet, får vi ta på oss noen og hver.

– Det jeg kanskje synes mangler i forslaget til uttalelse, er at det ikke stilles noen betingelser for hvordan pengene skal brukes. Meninger formes ute på den enkelte arbeidsplass. Jeg kunne derfor

tenke meg at en brukte en del av disse pengene til å utgi noe som kunne være med på å bygge opp meninger og holdninger ute på arbeidsplassene. På arbeidsplassene i dag ligger stort sett «Klassekampen». Hva om man fra LOs side la ut på arbeidsplassene f.eks. «Sosialistisk perspektiv», og at man således knyttet visse betingelser til bevilgningen, slik at den ikke går ukritisk inn i en kasse.

Dirigenten, *Ole Knapp*, anså dermed debatten om punkt 2 på saklista for avsluttet, og ga ordet til Leif Haraldseth for oppsummering.

Leif Haraldseth: – Her har jo de forskjellige oppfatninger kommet fram. Det må være det eneste korrekte at de brytningene som er i fagbevegelsen om slike problemer også ser dagens lys på representantskapsmøtene.

– Jeg vil gjerne si et par ord til det Peter A. Moe sa om hvorvidt tilknytningen til Arbeiderpartiet er for stram eller ikke og hva som er årsaken til det? Hvorvidt det ligger i kollektive medlemskapsformer eller andre ting, skal jeg la ligge. Det var imidlertid én setning du brukte, som fikk meg til å reagere, da du antydte at en slik bevilgning kunne bidra til å svekke LOs selvstendighet. Det i det hele tatt å reise tvil om Landsorganisasjonens selvstendighet, vil jeg på det mest bestemte ta avstand fra. Det at vi bevilger et beløp til Arbeiderpartiet, rokker selvfølgelig heller ikke ved Arbeiderpartiets selvstendighet i forhold til oss. Vi kan ikke kjøpe oss inn med det utgangspunktet. I vårt demokrati, som vi må bevare også i årene som kommer, uavhengig av våre øvrige holdninger, må det aldri reises tvil om fagbevegelsens selvstendighet i forhold til det politiske miljøet.

Vi gjør hva vi vil – vi sier hva vi vil – og vi tar kontakt med hvem vi vil.

VOTERING:

Dirigenten: – Det foreligger da på dirigentens bord: Sekretariatets innstilling og forslag fra Peter A. Moe, som lyder:

«Den framlagte uttalelsen avvises.

En eventuell søknad om økonomisk støtte til AP oversendes de enkelte forbund til ordinær behandling.

Dirigenten: – Dirigenten finner at disse to forslag er så avvikende at de kan stilles opp mot hverandre.

VEDTAK: Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot 10 stemmer.

AVSLUTNING:

LOs leder, *Leif Haraldseth*, takket dirigenten for innsatsen. – Dette er det siste møte i Representantskapet med denne sammensetningen. Vi har i siste kongressperiode hatt mange viktige saker til behandling, og jeg tror jeg kan si at når historien engang skal skrives, så vil denne perioden bli viet stor oppmerksomhet. Jeg tenker ikke minst på de viktige vedtak som er fattet i Representantskapet når det gjelder tariffpolitikken. Jeg vil gjerne, på slutten av dette møte, gi uttrykk for takk for den alltid saklige tone som har hersket her. Jeg vet det er mange som enkelte ganger har hatt problemer med voteringen, men vi har som oftest kommet fram til betydelige flertallsvedtak, noe som har vært en stor styrke for oss som har arbeidet videre med sakene.

Hjertelig takk for dét.

Vi går nå inn i en ny kongressperiode. En del av dere blir med videre, men det er mange som skal slutte. På vegne av de av oss som skal slutte, vil jeg gjerne ønske dere andre lykke til i det arbeidet som står foran dere – og som jeg nok tror vil bli vel så viktig og vel så vanskelig i neste periode som i denne.

– Takk for dette representantskapsmøtet, vel hjem og lykke til videre, sa *Leif Haraldseth* ved avslutningen av møtet.

NAVNELISTE:

Følgende representanter møtte:

Arbeiderpartiets Presseforbund:

Egil Knudsen.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

Magnus Midtbø, Åge Hansen Nelø, Hans Jørgen Eriksen.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

Toralf Årdal, Anders Bjarne Rodal, Reidun Johansen, Endre Øygarden, Arnt M. Øien.

Norsk Barnevernpedagogforbund:

Bjørn Christiansen.

Norges Offisersforbund:

Peter A. Moe.

Fellesforbundet (Seksjon Bekledning):

Anders Brevik, Anne-Marie Larsen.

Fellesforbundet (Seksjon Bygning):

Magne Brekstad, Kjell Øvergård, Olav Lindrupsen, Lars Eide, Ivar Johansen, Harald Schjetne.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

Gunnar Andersen, Bjørn Sørensen, Helge Tystad, John Hedin, Øivind Sollie, Oddvin Rødal.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

Roar Øvrebø.

Norsk Grafisk Forbund:

Per Thorkildsen.

Handel og Kontor i Norge:

Oddvar Irvoll, Finn Wang, Syver Bakken, Elvy Fedje, Brit Kvaale, Eva Disch, Lillian Karlsen.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Solfrid Johansen, Svein Fjæstad.

Norsk Jernbaneforbund:

Torgrim Elsrud, Trond Bråthen, Aslaug Trondsen.

Fellesforbundet (Seksjon Jern og Metall):

Gunnar Nilsen, Ove Engevik, Halstein Sjøvold, Ole Lysø, Terje Olav Lund, Arnold Langbråten, Juul Magne Melvold.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Olav Støylen, Birger Blomkvist, Ole Willy Strandhagen, Jan H. Ness, Ottar Evensen, Sverre Rauø.

Norsk Kommuneforbund:

Marthe Kjær Andersen, Frank Brunsell, Gunner Bertelsen, Alberth Eidem, Oddvar Olsen, Kåre Bye, Kjell Jamne.

Norsk Musikerforbund:

Tore Nordvik.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Rolf Frøysland, Leif Lund, Wiggo Aanes, Odd Hansen, Rigmor Andersen.

Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund:

Leif Sande.

Fellesforbundet (Seksjon Papir):

Arne Marthinsen, Jan A. Jørgensen.

Postfolkenes Fellesforbund: (Består av Den norske Postorganisasjon og Norsk Postforbund):

Olav Holmen, Thorsten Smalberget, NP, Kjellaug Kristiansen Jota, Arild Øynes.

Norsk Sjømannsforbund:

Dag Høgberg, Edmund Gjennestad, Peder Bruun.

Fellesforbundet (Seksjon Skog og land):

Magne Johannesen.

Skolenes Landsforbund:

Thor Fagerli.

Norsk Sosionomforbund:

Arne Grønningsæter.

Tele- og Dataforbundet: (Består av Norsk Tele Tjeneste Forbund og Den norske Teleorg.):

Lillian Bekkevad, Ernst Kr. Risan, Tore Gulbrandsen.

Norsk Tjenestemannslag:

Gunn Farstad, Inger Kj. Jensen, Tor Hultmann, Sigrun Mæland, Torkel Eggen.

Norsk Transportarbeiderforbund:

Odd Bach, Leif Erstad.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

Hildegunn Brune.

Norsk Vernepleierforbund:

Brit Unni Arntsen.

FYLKENES REPRESENTANTER

Østfold fylke:

Jardar Hendricksen.

Oslo fylke:

Per Klausen.

Akershus fylke:

Sverre Berntsen.

Buskerud fylke:

Roar Flaathen.

Vestfold fylke:

Kjeld Pedersen.

Telemark fylke:

Karin Haugane.

Aust-Agder fylke:

Kai Anonsen.

Vest-Agder fylke:

Magne Raamundsén.

Rogaland fylke:

Johannes Fosse.

Hordaland fylke:

Arnulf Ingvaldsen.

Sogn og Fjordane fylke:

Kristoffer Skjolden.

Møre og Romsdal fylke:

Aslaug Rindarøy.

Sør-Trøndelag fylke:

Kåre Rasmussen.

Nord-Trøndelag fylke:

Trond R. Jensen.

Nordland fylke:

Alvin Martinsen.

Sekretariatet:

Leif Haraldseth, Ole Knapp, Svein-Erik Oxholm, Harald Øveraas, Sidsel Bauck, Arthur Svensson, Jan Werner Hansen, Walter Kolstad, Tore Lundberg.

Vararepresentanter til Sekretariatet:

Yngve Hågensen, Evy Buverud Pedersen, Tor Andersen, Leif Thue, Kjell Christoffersen, Gunnar Grimnes, Arthur Bauge, Lars A. Myhre, Jan Bråten.

Statstjenestemannskartellet:

Nils Totland.

Fagorganisasjonens Funksjonærgruppe:

Wenche Sjøstrøm.

Revisjonsutvalget:

Storm Lundberg, Rolf Kaldahl.

DISTRIKTSKONTORENE:

LOs Distriktskontor – Østfold:

Rolf-Thore Hildebrandt.

LOs Distriktskontor Oslo – Akershus:

Øivind Hvattum, Wenche Paulsrud.

LOs Distriktskontor – Hedmark:

Gunnar Pettersen.

LOs Distriktskontor – Oppland:

Åge V. Nordby.

LOs Distriktskontor – Buskerud:

Roar Løver.

LOs Distriktskontor – Vestfold:

Richard Trælnes.

LOs Distriktskontor – Aust-Agder:

Arild Stokken.

LOs Distriktskontor – Vest-Agder:

Gudmund Gyberg.

LOs Distriktskontor – Rogaland:

Erling Høiland.

Kårstø-Anlegget:

Kåre Lunde.

LOs Distriktskontor – Hordaland:

Vigdis Ravnøy.

LOs Distriktskontor – Sogn og Fjordane:

John Bjarne Hjelmeland.

LOs Distriktskontor – Møre og Romsdal:

Johnny Røed.

LOs Distriktskontor – Sør-Trøndelag:

Rikhard Haugen, Kjell Flønes.

LOs Distriktskontor – Nord-Trøndelag:
Liv Thun.

LOs Distriktskontor – Nordland:
Odd M. Bakkejord.

LOs Distriktskontor – Troms:
Svein Rasmussen.

LOs Distriktskontor – Finnmark:
Leif Laurila.

Samarbeidskomiteen DNA/LO:
Thorbjørn Jagland, Gunnar Berge.

Spesielt innbudte:
Einar Strand.

Avdelingsledere – LOs Administrasjon:
Juul Bjerke, Vidar Bjørnstad, Knut Endreson, Bjørn Kolby, Kåre Myrvold, Magne Nedregård, Knut Nilsen, Svein-Tore Sigvaldsen.

Referent:
Berit Henriksen.

Varerepresentanter til Sekretariatet:
Yngve Hågenesen, Eivy Buverud Pedersen, Torbjørn
Thøse, Kjell Christoffersen, Gunnar Grimnes, Arthur
A. Myhre, Jan Bråten.

Statistikkanselliet:
Nils Totland.

Fagorganisasjonen:
Wenche Sjøstrøm.

Revisjonskomiteen:
Rikhard Høgen, Kjell Fløene, Kåre

